

DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 14
Balandžio - April 2, 1993 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Degalų kainos Lietuvoje nuolat didėja, bet jos gali dar padidėti, kaip aiškina Lietuvos-Suomijos firmos "Litofinn Service" direktorius Kęstutis Zaleckas. O valstybinės įmonės "Lietuvos kuras" gen. dir. Jurgis Ilikevičius pranešė, kad labai trūksta dyzelinio kuro. Jais valstybinė įmonė dabar visiškai neprekiauja, likutis taupomas pavasario sėjai. Benzino stygius jaučiamas didžiuosiuose miestuose — Vilniuje ir Kaune, nes nespėjama atvežti reikiamo degalų kiekio.

— Pabrangs telefono pokalbiai su Nepriklausomų Valstybių Sąjungos šalimis nuo balandžio pradžios. Valstybinė įmonė "Lietuvos telekomas" su Rusijos ryšinininkais turės atsiskaityti tarptautiniais tarifais. Pvz., vienos minutės pokalbis su Rusija turėtų kainuoti 230 talonų. Tačiau iškart tokie aukšti tarifai nebus įvesti, bus bandoma ieškoti tarpinių variantų. Minutės pokalbis su Rusija pradžioje turėtų kainuoti 60-80 talonų, su Gudija — 40-60 talonų. Vien šiais metais už paslaugas Rusijai Lietuva turės sumokėti apie 2.3 milijono JAV dolerių.

— Panevėžio mėsos kombinatas, akcinė bendrovė "Panevėžio maistas", tebedirbdamas pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais, pagamina tiek, kiek anksčiau per pusantros dienas. Gyvulių vis mažėja, ypač kiaušinių. Jei nepadidės, — bus nuostolių ir įmonės darbuotojams. Jau dabar atleisti yra 150 ir dar numatoma atleisti 100. Krizės priežastis aiški: gyvi galvijai keičia užiurę, o kiaušienė — į turgus, gyvulių auginama mažiau, nes šis verslas tapo nepelningas.

— Danai moko lietuvius tautpyti šilumą. Tuo tikslu kovo viduryje Verkių rūmuose (prie Vilniaus) įvyko dviejų dienų seminaras, kuriame dalyvavo apie 80 vyriausybės, miesto savivaldybių, šilumą tiekiančių įmonių mokslinio tyrimo institutų atstovų. Danijos atstovai pasakojo ir aiškino savo šalies patirtį energietinės krizės metais, prieš 20 metų, kai maždaug dešimt kartų buvo staiga pakilusi naftos ir jos gaminių kaina.

— Alvaro Zuniga, naujasis Čilės ambasadorius JT padarė mandagumo vizitą Lietuvos ambasadoriui Anicetui Simučiui. Ta proga prisimintas Čilės kultūrai daug nusipelnęs lietuvis profesorius Ignas Domeika, daugelį metų buvęs Santiago universiteto rektorium. Ambasadorius Zuniga, prieš atvykdamas į Jungtines Tautas buvo ambasadorium Norvegijoje bei ambasadorium Lietuvoje ir Islandijoje. Būdamas Vilniuje, palaikė ryšius su tuometiniu Aukščiausiosios Tarybos pirm. Landsbergiu ir kitais lietuvių vadais. Amb. Zuniga domisi politinių ir ekonominių santykių plėtimu tarp Čilės ir Lietuvos.

— Švedijos firma Skandinaviska Cement AB planuoja investuoti \$12 milijonų į Akmenės Cemento įmonės remontą ir rekonstrukciją. Tikimasi, kad tai padės padidinti cemento gamybą ir pagerinti jo kokybę.

SIBIRO PALIKIMAS ĮSPAUDĖ SAVO ŽYMĘ

PLB pirmininkas Bronius Nainys dalijasi įspūdžiais apie lietuvius Rytų šalyse

Vilniuje leidžiamas "Europos lietuvis" kovo 11 d. atspausdino pasikalbėjimą, kuriame PLB pirmininkas pasakoja apie savo kelionę į Rytų valstybes, pabrėždamas, kad jo kelionės pagrindinis tikslas buvo aplankyti Sibiro lietuvius. Ta kelionė jau buvusi aptarta dar pernai vasarą, tuojau pat po Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo. Reikėję tik surasti laiko ir galimybių.

— Aš pasirinkau kelionę į Sibirą kaip tik pačiu sunkiausiu metų laiku — žiemą, — tęsė Nainys, — kad galėčiau pajusti, ką turėjo išgyventi lietuviai būdami ten tremtyje. Taip pat man rūpėjo lietuviškumas. Šiais metais Lietuva minėjo deimantinę Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Aš norėjau atšvesti pačią iškimingiausią lietuviui šventę su tais labiausiai nukriaustais tautiečiais. Todėl planavau kelionę į Sibirą Vasario 16-osios progą. Norėjau susipažinti su ten gyvenančiais lietuviais iš arčiau, pažūrėti, ar tas įvaizdis, kokį mes turėjome susikūrę Vakaruose, yra tikras, išklausti jų vargus, rūpesčius, sužinoti tikslus ir siekius.

Sibiro lietuviai skiriasi iš visų

— Kiekvieno krašto lietuviai turi skirtingą gyvenimo pobūdį, — kalbėjo PLB pirmininkas, — Labiausiai iš visų skiriasi Sibiro lietuviai. Jie buvo labiausiai prispausti, jie buvo tremtiniai, traktuojami kaip fašistai ar panašiai. Todėl čia lietuvių pasireiškimas žymiai silpnesnis nei kituose kraštuose, kur tautiečių bendruomenės yra gana vieningos.

Būdamas Vakarų pasaulyje jis juos įsivaizdavo kitokius. Manė, kad jų lietuvių būdus žymiai stipresnė, nei ji dabar iš tikrųjų yra. Jiems reikia labai daug pagalbos, daug stipresnio ir tarpusavio ryšio, ir glaudesnių santykių su PLB valdyba bei Lietuva, nei kitų kraštų lietuviams. Jų buitis yra žymiai skurdėsnė ir šioje srityje, jiems reikia padėti pirmiausia. Sibirui reikalinga konkreti pagalba. Turi būti paskirtas Lietuvos atstovas — konsulas Sibire, turi būti įsteigta kokia nors įstaiga, kuri rūpintųsi prekybiniais Sibiro-Lietuvos santykiais, pilietybės atstatymo ir įsigijimo klausimu, turto grąžinimu. Tai labiau rūpi Sibiro negu kitų kraštų lietuviams to-

— Lietuvos katalikų TV studija, įsikūrusi Kaune, kovo 19 d. 6:30 v.v. per Lietuvos televiziją parodė savo pusės valandos pirmąją programą. Žiūrovai matė filmą iš serijos "Lumen 2000. Liet. kat. TV studijoje šiuo metu dirba trys etatiniai darbuotojai ir keli pagalbininkai. Pusvalandinės katalikų televizijos laidos rodomos kiekvieną penktadienio vakarą.

— Pavojinga gyvybei vagystė įvyko kovo 16 Pakruojyje. Vagys, nuplėšęs spyną nuo veteranijos liginės, pavogė septynis triušius. Penki iš jų buvo specialiai užkrėsti pasiutlige.

— Filatelistai gauda specialų pašto ženklą, nes naujai išleistoje trijų pašto ženklų serijoje "600 metų nuo Vytauto Didžiojo valdymo", viename iš ženklų Vytautas rašomas su "i" raide. Ženklų tiražas — 3 milijonai.

dėl, kad jie visiškai neturėjo laisvės.

PLB pirmininkas pastebėjęs, kad, pavyzdžiui, Amerikoje lietuviai, nemokantys gimtosios kalbos, mažai ir besidomi lietuviška veikla, nesijaučia esą tautos dalis. Bet tautiečiai iš Sibiro, net tie, kurie nemoka lietuvių kalbos, nori būti lietuviais, išmokyti kalbą. Jie ateina, ir nors reikia kalbėti per vertėją, jie vis dėlto ateina kaip lietuviai.

Tautos dvasia yra stipri, bet, norint atgaivinti tikrąjį lietuvišką gyvenimą, reikės dar daug darbo, daugiau patirties, nes Sibiro palikimas yra įspaudęs savo žymę ten gyvenančiųjų sąmonėje.

Planuojama pagalba

Realios pagalbos sibiriečiams reikalau PLB pirmininkas sakėsi jau buvo kalbėjęs su prezidentu Brazausku, jam įteikęs atitinkamus memorandumus. Prezidentas pažadėjo Sibire įsteigti Lietuvos konsulatą ir konsulų paskirti vietinį lietuvių. Nainys tam postui pasiūlė kandidatą dr. Vilių Bernatonių, kuris sutiktų būti Lietuvos vyriausybės atstovu.

Be to, patys Sibiro lietuviai paskiruose miestuose nori artimesnių santykių su Lietuva, užmegzti prekybos ryšius, keistis delegacijomis. O lietuviai tenai nori įsteigti kokią nors komercinę verslo įmonę ir ją padaryti

pelninga, kad iš jos lėšų būtų galima finansuoti visą lietuvišką veiklą.

Kol kas dėl tam tikrų gyvenimo sąlygų paremti lietuvių savo jėgomis jie negali, ir PLB rūpintis padėti sibiriečiams ne tik dvasiniu palaikymu, bet ir realia finansine parama.

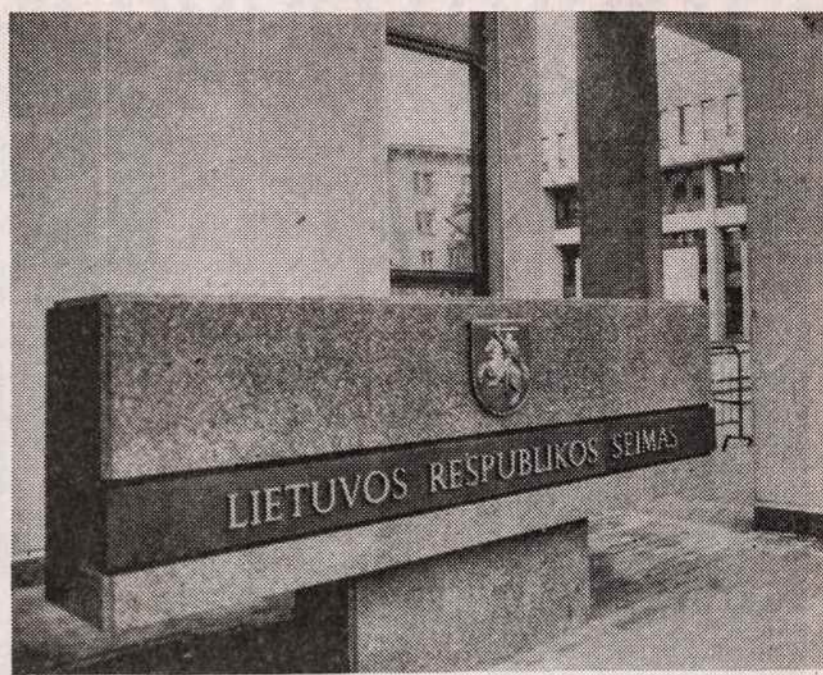
Aplankė kitur gyvenančiuosius

Skrisdamas į Sibirą, PLB pirmininkas lankėsi ir Maskvoje. Ten susitiko su Lietuvių draugija, per kurią bus organizuojama Rusijos Lietuvių Bendruomenė.

Nainys aplankė ir Gudijos lietuvių. Pelesoje susipažino su galimybėmis užmegzti Lietuvių Bendruomenę. Ten daug lietuviškų vietovių, kur įvairių okupacijų buvo slopinama lietuvių, ir tik ji dabar pradeda atsigaivinti.

PLB vadovas taip pat lankėsi ir Karaliaučiaus srityje, rūpindamasis ir su vietiniais diskutuodamas, kaip lietuvius suburti ir padaryti juos pajėgesnius kovoti su vietine valdžia dėl savo teisių.

Paskutinis kelionės taškas buvo Lenkija. Nainys aplankė Punsko, Seinų lietuvių ir susipažino, kaip jie tenai tvarkosi ir vysto savo organizacinį darbą. Mat tenai jau yra susiorganizavusi Lietuvių Bendruomenė.

Lietuvos Respublikos Seimo rūmų fasadas. Viktoro Kapočiaus nuotr.

"GIMTAJAI KALBAI" — 60!

Praėjo jau šeši dešimtmečiai nuo tada, kai nepriklausomoje Lietuvoje pasirodė pirmasis mūsų kalbos praktikai skirtas mėnesinis leidinys — laikraštis "Gimtoji kalba" (GK). Jo sumanytojai — pas Sofiją Čiurlionienę šeštadieniais susirinkdavusio literatų, kalbininkų, istorikų, teatro būrelio nariai, tarp kurių buvo Vincas Mykolaitis-Putinas, Salomėja Bačinskaitė-Nėris, Antanas Saly, Vanda Sruogienė, Jurgis Talmantas, Mykolas Vaitkus ir kiti.

Sumanytojų nuomone, svarbiausias GK uždavinys būsiąs rūpintis "praktiniais kasdieniais lietuvių bendrinės, rašomosios ir šnekamosios kalbos ir stiliaus dalykais" (iš pirmojo numerio įžanginio straipsnio "Darbą pradėdam").

Pirmasis GK numeris išspausdintas 1933 m. sausio mėnesį. Jį redagavo S. Čiurlionienė, V. Kamantauskas ir A. Saly, o atsakomybę už redaktoriumi pasirašė J. Talmantas. Šios redaktorių grupės suredaguotų išėjo dvi-

dešimt numerių. 1935 m. GK, tapusią ką tik susikūrusios Lietuvos kalbos draugijos (LKD) leidiniu, redagavo iš pradžios Antanas Saly ir Pranas Skardžius (ats. red. J. Talmantas), o vėliau — Leonardas Dambrauskas (1936-1937 m.), Petras Jonikas (1938-1940 m.) ir Pranas Skardžius (1941 m.). Iš viso prieš karą išleisti 84 leidinio sąsiuviniai (įskaitant ir jungtinius, t.y. po 2-3 numerius sudėtus į vieną).

Antrojo pasaulinio karo audros siaučiant, nutrūko tiek LKD veikla, tiek GK leidimas. Lietuvoje pokario metais buvo neįmanoma atgaivinti nei tos draugijos, nei jos laikraščio.

Tiktai 1958 m. iš Lietuvos pasitraukusių ir Jungtinėse Amerikos Valstijose susibūrusių lietuvių (1950 m. ten atkurto LKD Chicago skyriaus narių) iniciatyva buvo atgaivinta ir "Gimtoji kalba". Ją redagavo bemaž visi tie patys kalbininkai kaip ir prieškario metais: P. Jonikas (1958-1960 m.), L. Dambriūnas-Dambrauskas (1961-1968 m.), be to, redakcinės komisijos nariai buvo A. Saly ir P. Skardžius (ligi 1965 m.). Tačiau mažėjant bendradarbių GK ėmė silpti ir paskutinius trejus metus kone visą jos turinį sudarydavo vieno Dambriūno rašiniai. Iš viso JAV buvo išspausdinta 40 šio leidinio numerių.

Nors GK jau du kartus buvo numirusi (pirmą kartą — 1941, antrą kartą — 1968 m.), bet ji lyg koks feniksas po daugiau kaip 30 metų vėl atgimė.

1989 m. pradžioje, atkūrus LKD, vėl iškilo gyvas reikalingas turėti tokį leidinį, kuris "padėtų siekti draugijos įstatuose nubrėžtų tikslų, būtent: ugdyti ir puoselėti gimtąją kalbą kaip lietuvių tautos kultūros pamatą, gerinti pastaraisiais dešimtmečiais ypač pašlijusią šnekamąją kalbą, teikti į gimtosios kalbos kultūros darbą visus visuomenės sluoksnius" (iš įžanginio straipsnio "Gaiviname "Gimtąją kalbą").

Tada LKD atkūrimo iniciatyvinės grupės buvo nuspręsta atgaivinti nepriklausomoje Lietuvoje ir JAV leistą GK, spausdinti ją vietoj 1968-1989 m. ėjusios "Mūsų kalbos". Šitai nuo 1990 m. pradžios po netrumpo pertraukos ji pradėjo jau trečią savo gyvavimo etapą.

Ypač reikšmingą barą GK yra išvairiusi nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu. Per nepilnus aštuonerius savo ėjimo metus ji autoritetingai patardavo visuomenę praktiniais lietuvių bendrinės kalbos klausimais, daug prisidėjo prie šios kalbos tobulinimo, jos normų stabilizavimo. Kompetentingų kalbininkų, Jono Jablonskio ir Kazimiero Būgos mokinių, redaguojama GK kelė aikštėn ir svarstė aktualius žodžių ir sintaksinių konstrukcijų vartojimo, tarties, kir-

Kaziuko mugė 1993 m. Vilniaus senamiestyje. Viktoro Kapočiaus nuotr.

JAM ŠVIETĖ LIETUVOS LAISVĖS ŽVAIGŽDĖ

Vytauto Žemkalnio-Landsbergio 100 metų sukakties paraštėje

Kovo 10 d. Vilniuje viešai prisimintas architektas Vytautas Žemkalnis-Landsbergis, iškilusis vyras, per visą dvidešimtąjį amžių dalyvavęs Lietuvos kūrinybinėje ir visuomeninėje veikloje. Tą dieną (o pagal senąjį kalendorių vasario 26 d.) jam suėjo šimtas metų amžiaus.

Tos pačios vasario 25-osios anksčiau rytą, kai popiet vyko prezidento Brazausko inauguracija, simbolišką įvertinimo vainiką gavo architektas Žemkalnis. Liaudies dailininko Ipolito Užkurio iš medžio išdrožta grakščia karūna su kanklininku ant sukaktuvininuko galvos uždėjo Šv. Mikalojaus bažnyčios rektorius kun. Kastytis Jonas Matulionis. Tai įvyko po pamaldų, kurios atlaikytos Landsbergių intencija: už Česla-

vą ir Gabrielių Landsbergius — Vytauto tėvus, už patį jubiliatą ir pasimelsta už visą Landsbergių giminę, per tris kartas dirbusią Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės reikalui.

Neatsitiktinai pasirinkta Šv. Mikalojaus bažnyčia, ta vienintelė lietuviška bažnytelė, kuri tarnavo lietuviams ir buvo lietuvių lietuvių centru nuo pat šio šimtmečio pradžios. Kaip vėliau dėkodamas už jo pagerbimą, jubiliatas prisiminė, jis jau 1904 m. patarnaudavo mišioms. Jo gyvenimas buvo visą laiką susietas su ta šventove. "Ateidamas į ją, kiekvieną kartą, pabučiuoju jos plytą", — kalbėjo jis, susijaudinęs savo amžiaus sukakties susitikime.

Pamaldose jubiliatas dalyvavo

su šeima. Vaikščiojo savo sūnų Vytauto ir Gabrieliaus prilaikomas. Gabrielius į šias iškilmes buvo atvykęs iš Australijos, kur jis 1949 m. kartu su tėvu ir seseria Elena emigravo ir ten įsikūrė. Bet tėvas 1959 m. sugrįžo į Lietuvą.

Su sūnum Vytautu, kuris buvo likęs Lietuvoje, vėliau susikūrus Sąjūdžiui vadovavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui ir buvo Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, jubiliatas dažnai buvo matomas istorinių įvykių metu. Iš video juostų, kurios yra pasiekusios išvieją, architektą Žemkalnį nesunku atpažinti ir Sąjūdžio mitingų metu, ir keliant Lietuvos trispalvę Gedimino pilies bokštę (jis kalba Lietuvos ne-

Vytautas Žemkalnis-Landsbergis, prilaikomas savo sūnaus Vytauto (buvusio Aukščiausiosios Tarybos pirmininko), apžiūri savo atžalas. Gražina Landsbergienė iš Vytauto sūnaus priima anūką. Šis vaizdas užfiksuotas Romo Požerskio prieš trejus metus, švenčiant Velykas. Šiometines Velykas tasai žymusis Lietuvos architektas švenčia jau peržengęs šimtuosius metus. Jam kovo 10 d. sukako šimtinė.

“GIMTAJAI KALBAI” — 60!

(atkelta iš 1 psl.)

čiavimo, rašybos ir kitus dalykus, populiariai aiškino su kalbos praktika susijusias kalbos teorijos problemas. Bendrinės kalbos tolesnei raidai labai svarbu buvo tai, kad GK redaktoriai ne tikėtai tėsė savo žymiųjų mokytojų tradicijas, bet ir stengėsi pritaikyti savo praktinėje veikloje tuo metu jau išgarsėjusios Prahos lingvistinės mokyklos suformuluotus naujus bendrinės kalbos ugdymo teorinius principus.

“Gimtoji kalba” pasiekė gražių rezultatų: ji daug prisidėjo prie mokyklų, valdžios įstaigų, kalbos gerinimo, terminų kūrimo bei kodifikavimo, teatro ir radiofono tarties tobulinimo ir apskritai prie visos mūsų bendrinės kalbos (tiek rašomosios, tiek šnekamosios) kultūros kėlimo. Ypač reikšminga buvo tai, kad ji sužadino visuomenę domėtis gimtąja kalba, skatino žmones rūpintis savo pačių šnekos taisyklingsumu.

Kiek siauresnį ir palyginti ne tokį vaisingą barą kaip nepriklausomos Lietuvos metais GK išvarė antruojū, amerikiniu, savo gyvavimo laikotarpiu. Tai ir suprantama: viena, ji buvo leidžiama ne gimtajame krašte ir skiria-

ma daugiausia svetur gyvenantiems lietuviams (sovietmečiu ji, kaip ir kiti užsienio lietuvių leidiniai, Lietuvoje buvo sunkiai gaunama), o antra, dėl įvairių priežasčių, pasitraukus iš redakcinės komisijos lietuvių kalbotyros veteranams profesoriams Jonikui, Saliui, Skardžiui, susilpnėjo jos aktyviųjų rėmėjų jėgos. Tačiau ir tuo laikotarpiu, ypač ligi 1965 m., GK buvo tęsiamos jos prieškarinės pirmtakės tradicijos ir sunkiomis svertimkalbės aplinkos sąlygomis pasiekta reikšmingų rezultatų.

Atkurta amerikinei GK, kaip ir Amerikoje atgaivintai Lietuvių Kalbos Draugijai, be bendrinės kalbos ugdymo bei tobulinimo, taip pat iškilio uždavinys išlaikyti išeivių lietuvių gimtąją kalbą. Šis uždavinys buvo aktualus ypač dėl to, kad jaunajai lietuvių išeivių kartai ėmė grėsti nutautėjimo pavojus, nes nemaža jos dalis mokėsi ne gimtąją kalbą dėstomose pradinėse ir vidurinėse mokyklose. Todėl neretai GK skiltyse buvo rašoma apie lituanistinių mokyklų, įvairių draugijų, šeimos vaidmenį ir tuo būdu siekiama sustabdyti jaunosios kartos nutautėjimą.

APDOVANOTI GEDIMINO ORDINU

Prezidento dekretu Lietuvos valstybės atkūrimo ir nepriklausomybės 75-ųjų metinių proga apdovanoti Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 3-čiojo laipsnio ordinu šie Lietuvos valstybei, jos kultūrai, menui ir mokslui nusipelnę asmenys: Bernardas Brazdžionis, Vytautas Kazys Jonynas, Jonas Kubilius, Justinas Marcinkevičius, Ričardas Mikutavičius.

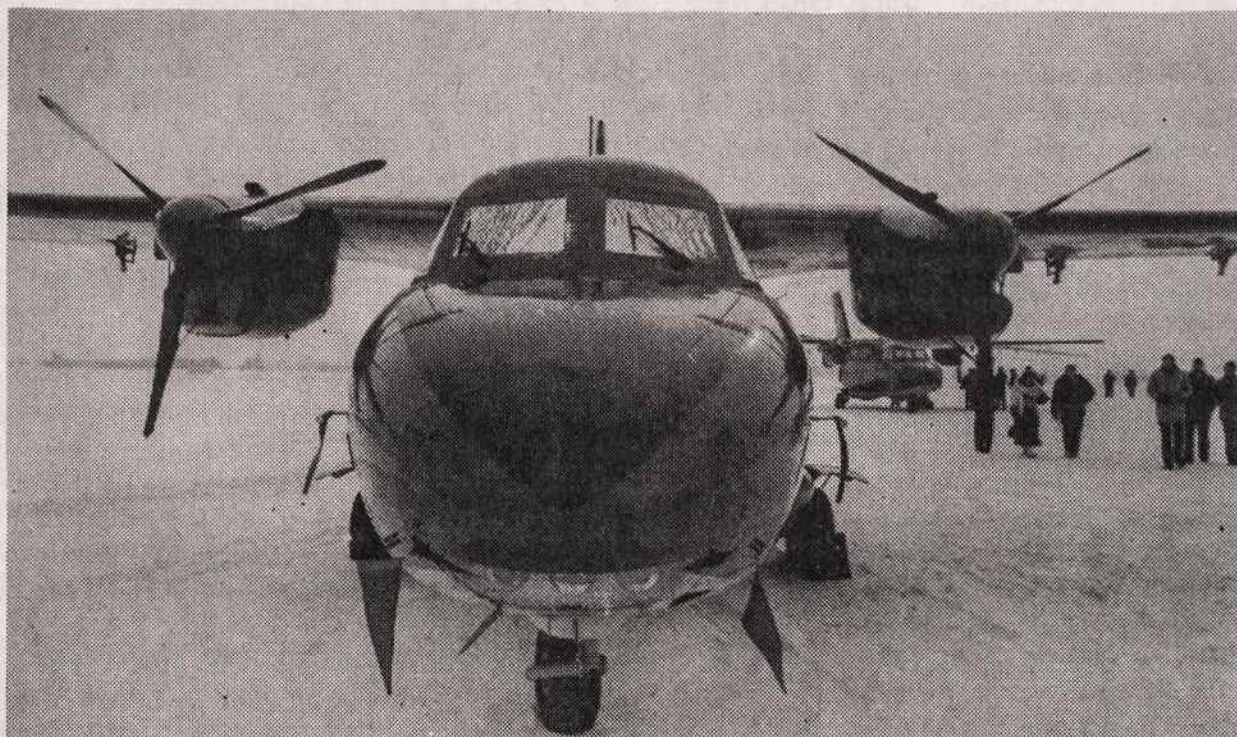
Lietuvoje gyvenantiems: poetui Justinui Marcinkevičiui, buvusiam ilgamečiui Vilniaus universiteto rektoriui prof. Jonui Kubiliui ir kunigui, poetui, kariuomenės kapelionui, Kauno Jgulos bažnyčios rektoriui Ričardui Mikutavičiui ordinai buvo

— “Utenos trikotažas”, valstybinė įmonė, jau išsiuntė pirmąsias savo gamybos siuntas į užsienį — 4,000 rankomis siuvinėtų moteriškų palaidinukų į Italiją. Iš viso yra užsakyta 10 tūkstančių tokių gaminių vienetų. Uteniškiečiai taip pat baigia vykdyti “Baltic Fashions”, Helsinkyje įsikūrusios firmos užsakyką 123 tūkstančiams vienetų trikotažo gaminių, už kuriuos gaus apie 84 tūkst. Vokietijos markių.

įteikti Seimo rūmuose vasario 16 d. Juos įteikė tuo metu laikinai ejęs Lietuvos prezidento pareigas Algirdas Brazauskas.

Amerikoje gyvenantiems — poetui Bernardui Brazdžionui ir dailininkui Vytautui Kaziumi Jonynui šie ordinai bus įteikti, kai jie atvyks į Lietuvą.

Pranešimas buvo paskelbtas Lietuvos spaudoje ir įdėta pirmųjų trijų nuotrauka, vaizduojanti juos su ordinais.

Vilniaus aerodrome vienas ir dviejų karo lėktuvų, kuriuos paskutiniu laiku Lietuvai padovanojo Vokietija. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

Savo sandara amerikinė GK daug kuo nesiskyrė nuo prieškarinės: joje buvo išlaikyta daugelis tų pačių skyrių, tarp jų ir kalbos praktikos reikalui naudinga “Klausimų kraitelė”, kuri, palyginus su ankstesniąja, buvo strukesnė. Šioje kraitelėje, be trumpų patarimų dėl atskirų kalbos lyčių vartojimo, neretai būdavo aiškinama, kaip virstini tam tikri anglų kalbos žodžiai bei posakiai.

Dabartinė, antrą kartą atgimusi GK stengiasi toliau tęsti ankstesnias šio leidinio tradicijas. Dėl finansinių ir kitokių sunkumų ne visada dabartinė GK gali laiku ir pasirodyti. Tačiau, kad ir šlubuodama, ji juda į priekį ir savo pirmtakės pavyzdžiu stengiasi toliau purinti priaugusius mūsų gimtosios kalbos dirvonus.

Savaime suprantama, kad GK kokybė ir tolesnis likimas priklausys ne tik nuo redakcijos pastangų, bet ir nuo bendradarbių, skaitytojų paramos. Norima apie šį žurnalą sutelkti kuo gausesnį lietuvių kalbos brangintojų būrį, kad jam rašytų daugiau LKD narių ir ne tik iš visos Lietuvos, kad šis leidinys, panašiai kaip prieškariniais nepriklausomos Lietuvos metais, taptų kiekvieno lietuvių inteligento, ypač mokytojo, rašytojo, žurnalisto, patarėju. Todėl 60-jo gimtadienio proga “Gimtoji kalba” kviečia visus dar aktyviau negu ligi šiol bendradarbiauti žurnale, platinėti jį, remti jo darbuotojų ir redakcijos kolegijos pastangas ugdyti bei tobulinti brangiausią turtą — mūsų gimtąją kalbą.

GIMTOJI KALBA, bendrinės kalbos žurnalas, eina nuo 1933 m. 12 kartų per metus. Leidžia Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija. Redakcijos adresas: Z. Sierakauskio 15, 2600 Vilnius, Lietuva.

JAM ŠVIETĖ LIETUVOS LAISVĖS ŽVAIGŽDĖ

(atkelta iš 1 psl.)

priklausomybės savanorių vardu Katedros aikštėje vykusiose iškilmėse), ir skelbiant nepriklausomybės atkūrimą.

Vytautas Žemkalnis su Vilnium yra surištas labiau negu koks kitas architektas, o ypač entuziastingai prisimena jį seni vilniečiai, kuriems jis įsimintinas tuo, kad perplanavo katedros aikštę. Nedideliu aukščių skirtumu tarp šventovės ir ją supančios aikštės paviršiaus jis pasiekė efekto, architektūriškai praturtinančio visą erdvę, suteikdamas jai daug didesnį vaizdą.

Vyriausiuoju miesto inžinierium-architektu Žemkalnis tapo Vilniui grįžus Lietuvai 1939 m. ir juo buvo iki 1944 m. Jis buvo ir miesto bendrojo plano projektavimo vadovu ir tvarkytoju. Jau sugrįžęs iš Australijos, jis dar suprojektavo Vilniaus senamiesčio kvartalą ir istorijos ir etnografijos muziejų Gedimino kalno papėdėje.

Į Vilnių Žemkalnis atvyko jau kaip garsus architektas. Jis suprojektavo daugelį modernių pastatų Kaune. Tarp jų yra: savivaldybės rūmai, Kūno kultūros, “Pienocentro”, Prekybos, pramonės ir amatų rūmai, keletas ligoninių. Jo suprojektuotų projektų pastatyta ir Klaipėdoje, Kybartuose, Mažeikiuose, Panevėžyje, Biržuose, Šakiuose, Šiauliuose ir kt.

Bostono “Lietuvių Enciklopedijoje” apie Žemkalnį rašydama, inž. Jonas Okunis jo kūrybinį braižą apibūdina šiais žodžiais:

“Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio laimėjimai architektūros srityje yra neišskiriamai surišti su Žemkalnio-Landsbergio temperamentinga ir kūrybinga asmenybe. Jam visuomet rūpėjo ne tik pastatų funkcionalinis nuoseklumas bei formos, bet taip pat apjungiančios architektūrinės aplinkos (ansamblio) sukūrimas, organiškai įjungiant pastatą į gamtovaizdį, miesto aikštę, gatvę ar į esamą istorinės vertės pastatų konglomeratą. Šis jo kūrybos bruožas (likti ištikimam meniškoms visumos deriniui) iškelia jo atliktų darbų ypatingą svarbą to laikotarpio Lietuvos architektūros vystymesi”.

Žemkalnis gimė 1893 m. Linkaičiuose, Panevėžio aps. Jo tėvas — dramaturgas Gabrielius Landsbergis, atvedęs sūnų į Lietuvos šviesuomenės ratą.

Baigęs Rygos gimnaziją 1913 m., Žemkalnis ten pat baigė ir politechnikos institutą, 1922-

— Romoje vasario 6-10 dienomis vyko Palestrinos vardo chorų konkursas, kuriame dalyvavo devyni chorai iš įvairių šalių. Pirmąją premiją laimėjo Marijampolės Krikščioniškojo kultūros centro choras, kurio dirigentas yra kun. G. Sakalauskas.

1925 metais studijavo ir baigė architektūrą Romoje, 1927-1944 m. dėstė Vytauto Didžiojo Universitete. Vokietijoje, 1945-1949 m. Eichstättėje mokytojavo lietuvių gimnazijoje ir dėstė architektūrą UNRRA universitete Munchene.

Australijoje, 1949-1959 m., Melbourne, dirbo architektu darbu, pirmininkavo Australijos lietuvių kultūros fondui.

Šalia profesinio darbo Žemkalniui Lietuvos reikalai rūpėjo visą gyvenimą. Vos tik baigęs Rygos politechnikos institutą 1916 m., 1918 m. jis stjo savanoriu ir Lietuvos kariuomenėje

tarnavo iki 1922 m. Iš jos išėjo kapitono laipsniu. Už pasižymėjimą kovoję prieš bermontinikus ties Radviliškiu apdovanotas Vyčio kryžiumi. 1941 m. jis buvo laikinoje vyriausybėje komunalinio ūkio ministru, vėliau dalyvavo pogrindžio veikloje prieš nacius.

Ir dabar, pergyvenęs du pasaulinius karus, dvi okupacijas, du Lietuvos atgimimus, emigraciją, Žemkalnis, palankaus likimo dėka, pradėjo antrąjį savo amžiaus šimtmetį, džiaugdamasis sulaukęs Lietuvos laisvės žvaigždės patekėjimo.

Salomėja Narkėliūnaitė

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA “AUŠRA”. WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

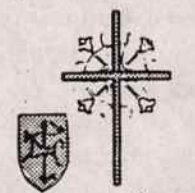
NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. popietį iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popietį. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA.
GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- LĒKTUVAI
 - LAIVAI (CRUISES)
 - TRAUKINIAI (AMTRAK)
 - AUTOBUSAI
 - NUOMOJAMOS MAŠINOS
 - VIEŠBUČIAI
 - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Kas ta LDDP?**

Lietuvos Demokratinė Darbo partija - atsakys dauguma į šį klausimą ne nesuamstydami. O jei dar paklausysime A. Brazausko atsakymo: "Kas jums sakė, kad LDDP -- buvę komunistai. Tai nauja partija, socialdemokratinės krypties. O buvusių komunistų yra kiekvienoje partijoje".

Kirsta iš peties, ir pasijunti lyg būtum atkeliavęs iš ateities, visai nieko nežinodamas apie praėjusiuosius penkerius metus - tą naująją Lietuvos istoriją, kuri dar nespėjo sudėlyti amžių knygose.

Faktų niekas negali neigti nei šiandien, nei po šimto metų: LDDP įregistruota kaip komunistų partija, pakeitusi pavadinimą. Kad ir kaip norėtų dabartinė LDDP nusiplauti nuo savęs praeities purvą, ji to nepajėgs - nes veidai tie patys, žodžiai tie patys, ir darbų horizontai jau šviečia.

Tačiau naują kaukę jau vis tiek norisi užsimauti, kad ir spaudos pagalba. Vasario 12 d. laikraštyje "Tiesa" (bent jis nepakeitė savo pavadinimo, o jau seniai reikėjo) A. Strumskio straipsnyje "Lietuvos aidas" insinucija" rašoma, kad saugumo tarnybos darbuotojai autoriui papasakojo, kad KPSS CK persekiojęs A. Brazauska (kankinio veidas ir biografija), kad jokio turto savarankiška LKP negavusi, o "visas turtas perduodamas Burokevičiaus platformininkams" dar 1990 metų kovo nutarimais.

Ir vėl pamiršti istorijos faktai: 1990 m. balandžio 4 d. Brazauskas ir Burokevičius pasirašė dalybų dokumentą, pagal kurį KPSS turtas abiem partijom padalijamas po lygiai. Jo ir buvo laikomasi.

Kaip ir prieš daugelį metų pasigendi komunistinėje (LDDP-os) "Tiesoje" tiesos, ir supranti, kad kuriama nauju vardu ideologija, kuri yra labai sena, tik šiandien

perdažyta tautinėm ir "demokratinėm" spalvom.

Visi prisimena praėjusių metų spalio 25 d. Netikėdami rinkimų rezultatais, žmonės dar laukė lapkričio 15-osios, antrojo turo. Po galutinės LDDP-os pergalės jau mažai kas abejojo, kad vasario 14-ąją Brazauskas taps prezidentu.

Ir tik tada pasirodė tikrasis LDDP lyderio veidas ir jo požiūris į tautą. "Pabardamas" savo interview lietuvių tautą, kad ji puolė ieškoti prezidento iš kažin kur, jis išreiškė savo būsimo politikos esmę lietuvių tautos atžvilgiu: jei tu esi lietuvis, kada nors pabėgęs iš Lietuvos į Vakarų, arba išvežtas į Rytus - tu jau esi iš "kažin kur", neaišku ko norintis ir nežinia ko ieškantis Lietuvoje.

Svarbiausia pareiga LDDP visais laikais laikė partijos draugų nuopelnų įvertinimą: tuoj po visų trijų pergalių ir buvo paskirta personalinė pensija A. Drobnui, perdavusiam Lietuvos auksą Dekanozovui. Tikrai ilgai reikėjo laukti. Bet nuopelnai pagaliau įvertinti. Gerų darbų maišelin LDDP visada mėgsta įmesti po akmenėli: Brazausko platus mostas - gražinu Vilniaus Arkikatedrą (nors jis niekad nebuvo jos savininku), norite karšto vandens - prašau, šiandien galite praustis, reikia pigesnio benzino - bus, nejaugi veltui kišama galva į Rusijos pinkles.

Ir kiemą išsišluoti LDDP niekad nepamiršdavo, o ypač, laimėjus rinkimus: į svarbius postus sodinami asmenys, bendradarbiai (bendradarbiaujantys) su KGB.

Seimo pirmininkas Č. Juršėnas neranda reikalo paneigti, kad jis nėra "Antanaitis": "aš jau kartą paneigiau", - atsako jis korespondentui (nors dokumentai, įrodantys bendradarbiavimą su KGB faktą buvo atspausdinti "Lietuvos

2 (tąsa iš pračio nr.)

Norėčiau jums priminti tų pačių 1990-jų metų balandžio mėnesio rinkimus į vietines savivaldybes, kur rajonuose, ne didžiuosiuose miestuose, gyvena 60% visų rinkėjų. Ten iš 48 savivaldybių, tik vienoje laimėjo "Sąjūdžio" kandidatas, o 47-niosiose savivaldybėse laimėjo komunistų partijos kandidatai.

Tuos faktus sudėję, pamatysime žmonių nuomonę nuo 1990 m. Ji nedaug pasikeitė į blogąją pusę, bet to nedaug užteko, kad valdžios svarstyklės pakryptų į kitą pusę. Pasikeitė tik maždaug 15% žmonių nuomonė, ir dėl to dabar mes sakome: "Visa Lietuva persigalvojo, man dabar gėda būti lietuviu".

Mes pasižiūrėkime patys, ką per tą laiką padarėme ir ko nepadarėme, o galėjome padaryti. Visi kartu, ir mes Lietuvoje, ir jūs čia. Nesugebėjome patraukti 15% rinkėjų į tą reikiamą pusę!

aide).

Kai kas siūlo paleisti LDDP ir sukurti naujo tipo partiją - dar vienas manevras, bandant atsikratyti praeities.

Faktai, faktai... Jie lyg stiklo gabalėliai, sudarantys veidą, kuri daugelis lyg ir pamiršo. Tik istorija, lyg toji nebylė, žiūri visiems į akis ir tyli: gal žmonės atsimins...

A. J.

KODĖL PRALAIMĖJO LOZORAITIS

Buvęs premjeras Aleksandras Abišala analizuoja situaciją Lietuvoje

Ir kiti kraštai pradėjo panašiai

Pirmiausia aš minėčiau kitų valstybių pavyzdį. Galima tuos pavyzdžius tęsti ir toliau su Estija, Latvija, Rusija, Baltarusija, Ukraina ir Centrine Europa. Tai kraštai, kurie pradėjo panašiose sąlygose, pradėjo komunistinėje ekonomikoje.

Centrinėje Europoje skirtumas buvo toks, kad ji turėjo savo valstybės struktūras. Jos nebuvo savarankiškos, priklausė nuo Maskvos politikos, bet jos turėjo savo vyriausybes, kurios galėjo šiek tiek veikti, savo parlamentus, savo policiją ir kitus valstybės požymius. Jiem nereikėjo iš naujo kurti struktūrų, reikėjo tik žmones sudėlioti naujam struktūrų tęsinui.

Susirišimas su Maskvos ekonomika taip pat egzistavo, bet toli gražu ne toks, kaip Lietuvoje, kur 90% prekybos vyko su Rusija, su Baltarusija arba su Ukraina. Tuo tarpu Vengrijos prekyba su Maskva buvo apie 40%, Lenkijos apie 60%

Vengrijos šiočia ar tokia ekonomikos reforma prasidėjo 1984 m. Mūsų statinė būklė, lyginant su Estija ir Latvija, buvo geresnė vien dėl to, kad Lietuvoje yra 20% kitataučių, Latvijoje 26%, Estijoje 48%

Ta prasme mes esame laimingesni ir turime geresnę būklę. Estų ir latvių tautos, jausdamos žymiai didesnę spaudimą ne tik iš šalies, bet ir iš vidaus, režime labiau susitelkusios. Išorinį pavojų fiziškai jaučia ant savo kailio.

Ir vėl reikia spręsti, turint galvoje sunkų darbą, kada pasikeis žmonių nuomonė, gal net tik po 50 metų.

Daug geresnę būklę turime mes, lyginant su Rusija, Baltarusija, Ukraina, nes, kaip ten bebūtų, dar Lietuvoje tebėra gyva karta, kuri prisimena kitokį gyvenimą, kitokią Lietuvą. Ten bolševizmas išdegino viską iš šaknų.

Kada išbrisis iš ekonominės krizės

Tad ir esame tokioje būklėje — viduryje tarp Rusijos ir Centrinės Europos, ir pagal tai reikėtų vertinti galimybes: kaip greitai ir sėkmingai galime išbristi iš ekonominės krizės ir, svarbiausia, iš socialistinio mąstymo.

Lenkijoje vadinama šoko terapija, t.y. labai greitai ir labai radikalią bei skaudžią reformą pradėjo 1989 m., Lietuvoje — 1991 m. Lenkija šiemet tikisi sustabdyti kritimą, gaminti ir turėti nacionalinio produkto tiek, kiek pernai, gal tik truputį

mažiau. Mes norime ir tikimės, kad Lietuva per pusantrų metų jau būtų išėjusi iš ekonominės krizės ir pradėtų gyventi gal ne taip, kaip Amerikoje, tai bent kaip Suomijoje.

Tad aišku viena: Lietuvoje vykstantys ekonominiai procesai yra objektyvūs ir mažai priklauso nuo to, kokios pajėgos buvo panaudotos krašto viduje ir kaip tas tvarkymasis buvo vykdomas. Dabar, užbėgdamas į priekį, noriu pasakyti, jokiū būdu neatmetu vyriausybės padarytų klaidų ir nepadarytų darbų. Tai, ką darė ar galėjo padaryti vyriausybė, situaciją galėjo pasukti truputėlį geriau, arba truputėlį blogiau.

Iš esmės mes nerisime būdo, kuris sugebėtų kraštą iš totalitarinės administracinės ekonomikos, bebaigiančios sužlugti ir sužlugusios visame pasaulyje, be nuostolių perkelti į klestinčią laisvos rinkos ir laisvo žmogaus šalį.

Politiką suvartyti į kolektyvą

Visa socializmo, komunizmo, totalizmo, kaip norit, taip vadinkit, visa politika žmogaus atžilgiu buvo: bet koku būdu suvartyti į kolektyvą, į bandą, pririšti jį, kad būtų lengviau valdyti, jog darbo vietas tada niekad nepakeisi, nes stovi eilėje, laukdamas buto; vaiko į kitą darželį, negu tau liepta, neleisi; yra tokia tvarka, — ką tau duoda valdžia, turi imti. Nepasirinksi mokyklos, nepasirinksi gydytojo. Nekalbū apie kolūkius, kur žmogus buvo pririštas kaip dvare, kaip baudžiamosios laikais.

Esančius krūvoje žmones lengviau valdyti ir reguliuoti, negu esančius kiekvienas sau. Antra vertus — iš žmonių buvo atimta viskas, kas galėtų leisti žmogui pasakyti valdžiai: "Tu man nereikalinga, aš tvarkausi pats". Bet kokia nuosavybė iš žmogaus buvo atimta. Jis gyveno iki rytojaus tuo, ką pakišdavo šiandien, rytoj — iki porų dienos. Nuo vieno mėnesio iki kito.

Bet kokia iniciatyva buvo ne tik neleidžiama, bet kartais ir draudžiama. Todėl nieko nuostabaus, kad žmonėms sunku imtis kokios nors atsakomybės.

(Bus daugiau)

Kultūros Židinyje kovo 9 d. apie padėtį Lietuvoje kalbėjo buvęs ministras pirmininkas Aleksandras Abišala. Kairėje: JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Maciūnas ir LB New Yorko apygardos valdybos vicepirmininkas Kęstutis Bileris. Vytauto Maželio nuotr.

Lietuvos dienoraščio skeveldros

Alfonsas Nakas

6

Pakeliui sustojame ir Kunigiškiuose. Tai mano motinos Emilijos Sklėriūtės tėviškė. Ji išdeginata, išdraskyta, apstatyta pilkais plytų nameliais, kaip aprašytieji Ventoj. Tie ar ne tie Sklėrių sodybos ažuolai, apsvilusiais, pajudusiais kamienais, šiauriniam kaimo pakrašty, sunku benuspėti. Malaišiuose, Tumo-Vaižganto, mano motinos krikšto tėvo, kaimely likusi tik viena sodyba. Kur Tumo gyvenvietės būta, pastatytas paminklas. O Tumo-Vaižganto muziejus nukeltas į Kunigiškių mokyklos patalpas, pietiniame Kunigiškių kaimo pakrašty. Ant muziejaus durų net dvi spynos ir lentelė su užrašu: atdaras šeštadieniais ir sekmadieniais, nuo 11 iki 17 val. Kas gi šiandien, jeigu ne šeštadienis, o ir valanda lygiai 16-ta. Aplink vaikštinėjimo valstietis. Išgirdo mus keiksnojant dėl uždarytų muziejaus durų ir patvirtino, kad tas šventas-petras-su-raktu šiandien nebuvo išvis pasirodęs. Ką gi, Lietuva laisva, o valdinin-

kai vis dar sovietiniai...

Kai už Juodonių piliakalnio geras asfaltuotas vieškelis per banguojančias kalvas veržėsi Kamajų link, net Bronė su Vida, kurios čia važiavo pirmąjį kartą gyvenime, negalėjo atsigrožėti visu tuo banguotu terenu, su gopeliais, miškėliais, tvenkiniais, nupjautų vasarųjų ražienomis. Oro vaiskumas! Pakyli ant kurios kalvos, ir atsiveria vaizdai už keiliolikos km. Bet nei jos, nei aš nebematėme senųjų sodybų su sodais, pivenių ir nasturtų darželiais. Bolševizmo žala neapskaičiuojama, nenusakoma. Tik tie niekadėjai visgi kalvų su slėniais nesulygino, krašto-vaizdžio nepakeitė.

Susibėga Svėdasų ir Duokiškio vieškeliai. Dešinėje Kamajų dvaras. Už kilometro raudonuoju nudažtais bokštais Kamajų bažnyčia. Įriedame į Nepriklausomybės aikštę. Strazdelio paminklas paskendęs augmenijoje. Neriam staicion pakalnėn Pava-

rotininko gatve. Ji dabar kitaip vadinama. Knygnešys Pavarotninkas seniai miręs. Gyvas, be-rods, tik vienas iš dviejų jo sūnų, su manim kartu pradžios mokyklą lankiusių.

Pavarotninko gatvėj tebestūso ir keletas senų namelių. Yra tiltas, bet nebėra Šetekšnos. Nebuvo nė 1988-siais, sausros nekaltinkim. Už Pavarotninko sodybos, įkaldėn užsiropštus, tiesiai šiaurėje atsiveria Rudžiai, rytuose Mickūnai ir Aukštakalnėnai, vakaruose Petriškiškio ežeras ir Žeimiai. Kiek ten tų kaimų sodybų belikę, tai tik ašaros. Bet visur po kelis ažuolus, kelias liepas, sodų liekanos, viena kita sodyba. Visos tos kalvos kelia gaudulį, spaudžia ašaras, bet į jas žiūrėti vis tiek labai gera... Jos tokios savos, tokios neapsakomai gražios.

Įlendam į Rudžius įtį žalią tunelį. Kadai išdidus antros rūšies vieškelis susiaurėjęs, nebetekęs griovių. Man nepažįstami medžiai skersai keliuką šakomis glamonėjasi.

Gramozdiški kolchozo tvartai ir klojimai. Pusė tuzino pilkų plytų nameliukų. Dar vienas kitas medinis. Iš mano vaikystės ir jaunystės laikų pasilikę tik Jono Matuzonio tvartas, Petro Samo gyvenamasis namas, Uršulės Kiškienės gryčiūtė. Tai visi senieji Rudžiai. Matuzonis ir

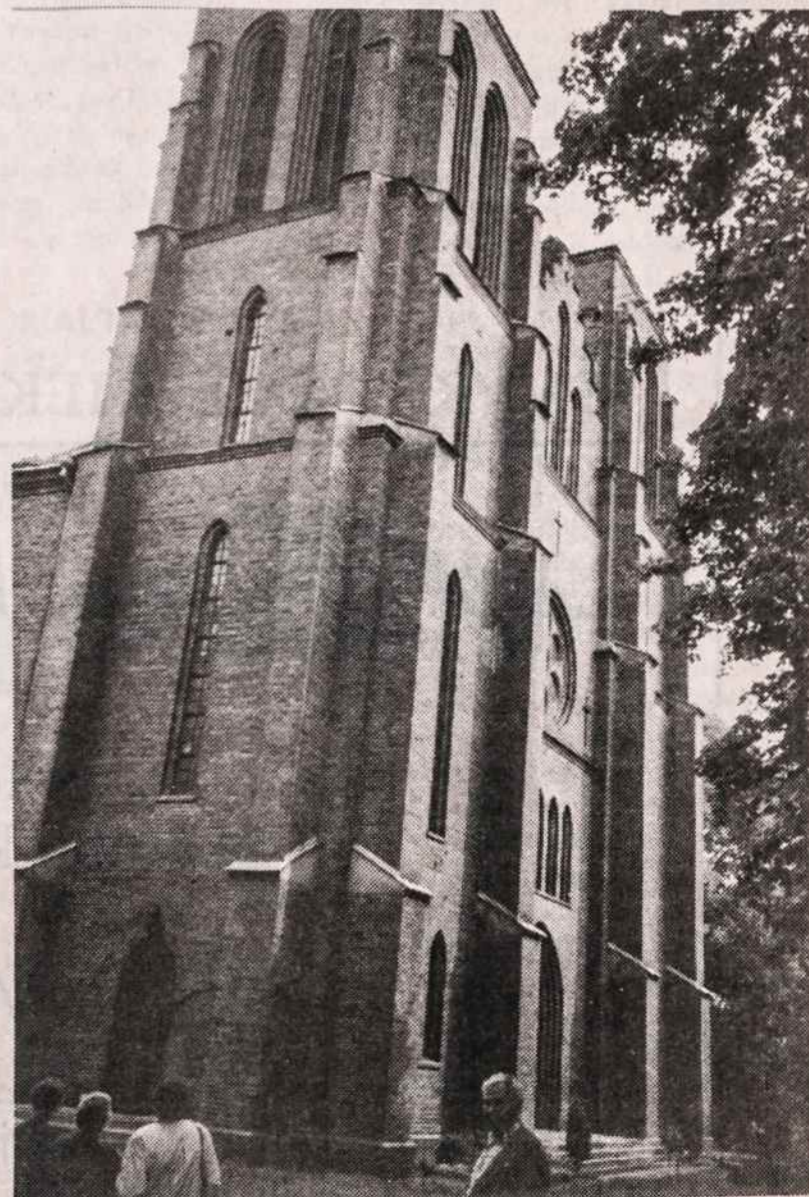
Kiškienė Kamajų kapuose. Samą Sibire nukankino 1942-siais.

Mano brolis Vytautas, kaip minėta anksčiau, po karo pasistatęs rąstų trobelę ir apkalęs lentomis, apdažęs. Šalia išlikęs kelis kartus padengtas, neatpažįstamas rūsiu pastatas. Į pietus nuo trobelės tyčia palikti kai kurie "rūmų" pamatų akmenys. Ir ne tik tai! "Rūmus", t.y. didelį, dviejų galų, su dvejis gonkais valakinio ūkininko gyvenamąjį namą apie 1924 metus pastatęs, tėvas pasodino tris berželius. Buvome į pasaulį atėję visi trys sūnūs, tai visus ir pagerbė. Kai Lietuvą palikom, berželiai buvo abiem delnais apkabinami. Liemenys baltučiai. Lapeliai išsprogdavo vaiskiai žali ir smulkūs. Visi trys tebestovė. Gal todėl, kad tebesame visi trys broliai gyvi.

(Deja, jau nebe visi trys. Brolis Vytautas mirė šiemet. Užuojautu autoriui. Red.)

Bet ar tai berželiai? Jie aukšti, išsikarojusiom šakom. Jų liemenys nebeapkabinami glėbiu ir juodi kaip smala. Jie atrodė daug senesni ir už mus tris, susenusius brolius. Jie rikiavosi pagal vakarinę namo sieną, tad man geriausiai žymi tėviškės namo ribą.

Ak, ir šulinys. Tas pats cemento rentinys, uždėtas apie 1936-sius metus. (Bus daugiau)

Kamajų (Rokiškio apskrityje) bažnyčia, kuriai 1944 m. nu-mušė bokštus. Autoriaus nuotrauka, daryta 1992 m. rugpjūčio mėn.

Nereikia persėdimų. Kainos žemos.

PRANEŠIMAS:

RYGA!

Nuo:

\$380*

American Trans Air patogiausias kelias į Rygą ir Baltijos valstybes.

Jau dabar planuokite savo atostogas ir biznio keliones. Latvija --- vartai į Baltijos kraštus! Taip pat galite padaryti rezervacijas savo draugams ir giminėms, kurie nori jus aplankyti.

Patyrimas

American Trans Air turi didelę patirtį, nes per 20 metų aptarnavo milijonus keleivių, skrendančių į visus pasaulio kraštus. Mes puikiai suprantame, ko tikisi keleivis iš tarptautinės oro linijos.

*kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal

Pradedant š.m. birželio 2 d., kelionės į Rygą ir Baltijos kraštus bus patogesnės ir pigesnės. American Trans Air - vienintelė tiesioginė oro linija iš JAV-bių į Baltijos kraštus.

Niekas negali duoti geresnio pasiūlymo. Žema kaina. Lengva išsiaiškinti; lengva nusipirkti

Latvijos Dainų šventė

Nepamirškite į vasaros planus įtraukt Rygos, kur įvyks Latvijos Dainų Šventė!

IŠVYKSTAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ IŠ NEW YORK.

AMERICAN TRANS AIR

Bilietus būtina įsigyti iki š.m. gegužės 15 d.
Skambinkite ŠIANDIEN ir užsitikrinkite kelionės datas.

1-800-382-5892

Arba kreipkitės į savo kelionių agentą.

Kelionė vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietai galioja nuo birželio 1 d. ir juos reikia įsigyti mažiausiai 21 diena prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis, maito ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, \$1.45 agrikultūrai.

ŠVIETIMO TARYBOS DARBO KONFERENCIJA

Vasario 28 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, įvyko JAV LB Švietimo tarybos sukvietta darbo konferencija. Joje dalyvavo mokytojai iš Chicagos, kitų JAV miestų, Kanados ir dvi Montessori mokyklų mokytojos iš Lietuvos.

Tarybos pirmininkė Regina Kucienė, atidarydama konferenciją, nurodė problemas, kurios čia bus paliečiamos. Ji pabrėžė reikalą nuolat eiti su gyvenimu, įsisavinti naują metodiką, kad ją galima būtų sėkmingai panaudoti savo mokyklose.

Dalyvius sveikino PLB vice-pirmininkė švietimui Milda Lenkauskienė ir Kanados Švietimo tarybos pirmininkė Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė. Konferenciją moderavo Ramunė Kubiliūtė.

Pirmoji paskaitininkė Rita Valkiūnienė supažindino auditoriją su Lietuvoje išleista V. Jonyrienės ir E. Motiejūnienės knyga "Aš ir pasaulis". Knyga esanti gerai parengta, bet išsvijęs sąlygomis, turint tik vieną šėštadienį, gali būti naudinga tik iš dalies, kiekvienam atsirenkant ir savaip pritaikant medžiagą.

Montessori mokyklėlės "Žiburėlio" vedėja Danutė Dirvonienė skaitė paskaitą apie kalbos vystymąsi ir mokymą. Ji plačiau sustojo ties pačia Montessori sistema ir kalbos pristatymu tos si-

stemos klasėje.

Vida Brazaitytė pristatė Gailės Radvenytės paruoštą darbo knygėlę II skyriaus vadovėliui "Rūtelė", pasirodysiančią rudenį. Paskaitininkė pristatė ir kitą knygėlę, Lietuvoje išleistą, "Mokausi skaityti". Prelegentė dar papasakojo ir apie kitas knygeles: "Pradinukų žodynas", "Ką žmonės dirba visą dieną?", "Gedimino sapnas", pabrėždama, kad jos gražiai išleistos, galima pasirinkti medžiagos ir savo mokykloms pritaikyti.

Kanados Švietimo tarybos pirmininkė Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė pristatė besimokančiesiems lietuviškai vadovėlį, išleistą savo tėvo Antano Rinkūno "Ar kalbate lietuviškai?". Ji plačiai peržvelgė mokymo metodą. Šis vadovėlis tinka įvairaus amžiaus žmonėms, ne tik vaikams. Su vadovėliu eina trys darbo sąsiuviniai ir garsajuostės su 16 dainelių.

Rima Kašubaitė-Binder skaitė apie matematikos ir gamtos mokslų sujungimą į visumą ir pritaikymą liuanistinei mokyklai. Jūratė Norvilienė skaitė apie vaikų skatinimą skaityti lietuviškas knygas, pasidalindama duomenimis iš praktikos, konstatuodama, kad gerų rezultatų galima pasiekti, tik reikia skatinimo.

Konferencijoje buvo numatyta dar viena prelegentė ta pačia tema, bet ji pati — Baltimorės

Cleveland, OH, vasario 14 d. giedami himnai Lietuvos nepriklausomybės šventėje. Vl. Bacevičiaus nuotr.

Mindaugo liuanistinės mokyklos vedėja Loretą Bradūnienę — negalėjo atvykti ir savo medžiagą atsiuntė raštu. Ji aprašė savo mokykloje pravesto konkurso eigą ir rezultatus.

Paskutinė konferencijos pranešėja buvo Jūratė Harris, jos tema: "Dėstymo metodo išsvytymas — kokią įtaką turi vaiko kalbos naudojimas su kalbos išmokymu. Ji pademonstravo kelis žaidimus, kuriuos mokytojos galėtų pravesti su mokiniais klasėse.

Po kiekvienos paskaitos, jei tik likdavo laiko, moderatorė Kubiliūtė leisdavo tą tarpą užpildyti klausimais, o jų buvo labai daug. Visos paskaitos buvo profesionaliai parengtos ir įdomios.

Nijolė Nausėdienė

Cleveland, OH, vasario 14 d., Vasario 16-osios minėjime K. Kliorytė ir L. Rukšėnaitė laiko širdį su Lietuvos miesto herbais. Šv. Kazimiero liuanistinei mokyklai skirtą papuošalą pagamino Ona Mikulskienė. Vl. Bacevičiaus nuotr.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ BALTIMORĖJE

Taip pasitaikė, kad pirmąjį nepriklausomybės minėjimo sekmadienį, vasario 14 d., Šv. Alfonso bažnyčioje buvo aukojamos pirmosios metinės mišios už a. a. Vitalij Pilių, kuris prieš metus plėšikų buvo nužudytas pačiame gyvenimo atsiskleidime. Liko jauna našlė Aldona ir 4 maži našlaičiai... Šeimos tragedija ir plėšikų byla Baltimorės spaudoje buvo plačiai aprašoma. Vietos lietuviai pergyveno šią tragediją drauge su Pilių ir Drazdžių šeimomis. Todėl mišios, ta šeimyninė-bendruomeninė apeiga buvo lyg įvadas į Lietuvos nepriklausomybės minėjimą.

Bendruomenės minėjimas

Minėjimą rengė Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba. Amerikos legiono lietuvių posto veteranams įnešus vėliavas, "Dainos" choras sugiedojo himnus, invokaciją sukalbėjo kun. K. Pugevicius. Minėjimą pradėjo LB apylinkės pirmininkas Vytautas Eringis, primindamas, jog turime išlikti pajėgūs, kad visuomet galėtume talkinti Lietuvai.

Tolimesnei programai vadovavo K. Česonis. Jis pristatė tris savanorius kūrėjus: Albiną Bepirštį, Adamą Lenzą ir Joną Vyšniauską. Jiems buvo prisegta po gėlę. Nida Gailaitė perskaitė prezidento Clintono sveikinimą ir JAV LB Krašto valdybos rezoliuciją.

Kalbą pasakė LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas. Savo kalboje nurodė tuos uždavinius, kuriems išsivija turi būti pasirodus.

Minėjimo pirmosios dalies pabaigoje aktorius Juozas Palubinskas padeklamavo Jono Aisčio "Partizano šermentys" ir savo improvizaciją "Tautos šventės progą". Antroje dalyje Karaliaus Mindaugo šeštadieninė mokykla programą atliko su mokyklos orkestrėliu iš kanklininkų ir dūdojų. Mokytoja Vida Vaškienė, kuri pati yra kankliavusi Mikulskienės kanklių grupėje Cleavelande, juos išmokė groti. Kank-

les padarė jos vyro Arūno tėvas Vytautas Vaškys. Po muzikos jie dar sudainavo 3 liaudies dainėles. Jų programą pravedė Dovilė Bieliauskaitė. (Šeštadieninėje mokykloje dabar mokosi 25 mokiniai, jai vadovauja Loretą Bradūnienė.)

Programos pabaigai keletą lietuviškų dainų atliko solistė Janina Brazauskienė. Minėjimą užbaigė su publika padainuodama Lietuva brangi. Jai akompanavo Marija Krasauskienė. Aukų surinkta apie \$1,400.

Vasario 21 d., sekmadienį, mišias už Lietuvą aukojė kun. K. Pugevicius. Jis ir pamokslą pasakė. Po mišių Lietuvių Namuose buvo banketas. Nors Baltimorėje iškrito nemažai sniego, bet žmonių tiek bažnyčioje, tiek salėje buvo beveik kaip visada.

Daug aukštų svečių

Tarp svečių buvo miesto meras Kurt Schmoke, senatorius Paul Sarbanes, kongreso atstovai Helen Delich Bentley ir Benjamin L. Cardin, teisėjas John C. Coolahan, Marylando atstovų rūmų narys Paul E. Weisengoff, miesto tarybos pirmininkė Mary Pat Clark, buvęs Marylando atstovas William Turc, lietuvių draugas ir Lietuvos rėmėjas George Ward ir kiti. Valstijos gubernatoriaus Donald Schaefer, pats negalėdamas dalyvauti, atsiuntė savo atstovą, kuris perskaitė gubernatoriaus proklamaciją. Po to sveikino svečiai.

Pažymėtina buvo ir lietuvių kilmės buvusio atstovo Turc kalba. Jis paskaitė laišką savo pusbroliui, kuris dabar tarnauja taikos korpuse Lietuvoje. Šiltai buvo sutiktas ir Baltimorės estų draugijos pirmininko Tagament sveikinimas. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Lietuvos Vyčių centro valdybos Lietuvos reikalų komiteto pirmininkas, JAV LB visuomeninių reikalų komiteto narys ir Baltimorės "Free Lithuania" komiteto narys Vincentas B. Boris. Jis kalbėjo apie tai, kaip lietuvių tauta formavosi istorijos bėgyje, priminė daug datų, su-

kakčių, išnagrinėjo Vinco Kudirkos sukurtą "Lietuva, tėvyne mūsų".

Sukakties progą išleista minėjimo programa. Ją paruošė Jaunutis Burbulis ir Kęstutis Laskauskas. Viršelį atspausdino Lietuvos mecenatas George Ward. Viršelio Vytis ir tekstas

ST. PETERSBURG, FL

Lietuvos nepriklausomybės šventė

Lietuvos nepriklausomybės šventė įvyko vasario 16 d. Lietuvių klube. Salė buvo pilnutėlė. Minėjimą pravedė klubo pirmininkas A. Gudonis. Įneštos vėliavos, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Savanoris kūrėjas B. Daukantas uždegė simbolinį laisvės žibintą. Invokaciją sukalbėjo Tėv. Steponas Ropolas, OFM.

Rimties minute pagerbti žuvusieji dėl Lietuvos laisvės. Nepriklausomybės aktą perskaitė p. Gečienė. Latvių bendruomenės sveikinimą perdavė latvių organizacijos pirmininkas A. Rytums.

Pagrindinę kalbą pasakė dr. Leonas Kriaučiūnas. Trumpai prisiminė praeitį, ryžtingas kovas, išsivijęs vaidmenį okupacijos metais. Gerai organizuota ir susipratusi išsivija reikalinga ir dabar, gydant Lietuvos negeroves, žengiant į pilną laisvę.

Meninėje programoje muzikas Aloyzas Jurgutis paskambino M. K. Čiurlionio ir Balio Dvariono kūrinių, Dalila Mackialienė paskaitė Balio Augio eilėraštį "Vasario saulėje" ir ištraukas iš Kazio Bradūno kūrinių "Pokalbiai su karaliumi".

Klubo choras, paruoštas muziko Petro Armono, sudainavo 7 dainas. Po programos rezoliuciją perskaitė A. Gudonis. Pabaigai visi drauge su choru sudainavo "Lietuva brangi".

Prieš minėjimą buvo renkamos aukos. Surinkta: ALTui \$2,147, Lietuvių Bendruomenėi \$4,066. Iš viso \$6,213. Pernai

atspausdinti reljefiniu būdu. Programa turi 68 puslapius. Įdėta daug skelbimų, informatinės medžiagos, dr. Elenos Armanienės istorinė apžvalga "Lithuania Forever" Aleksandro Radžiaus eilėraštis "Prabilo Vilniaus bokštai" ir kt.

C.S.

dovė Eugenija Šatraitienė. Į kontrolės komisiją išrinkta: Bronė Balutienė, Vanda Gruzdienė, Alena Vilnis. Į kuopą įstojo: rašytoja Vanda Vaitkevičienė, Ona Rinkienė, Aurelija Robertson, Petronėlė Kasparavičiūtė ir Marija Vilitienė. Po susirinkimo pasivašinta pyragais ir kava.

LB Floridos apygardos suvažiavimas šaukiamas gegužės 1 d. Lietuvių klube. Paskaitą skaitys LB Krašto valdybos pirmininkas V. Maciūnas. Suvažiavimą globoja LB St. Petersburgo apylinkė. Simpoziume, kuriam vadovaus LB Tarybos narys A. Armalis, su pranešimais dalyvauos dr. S. Ramanauskienė, dr. B. Clotty, Rūta Meyer, A. Kumpis, K. Gimžauskas.

Vasario 16-osios gimnazijai Sofija Vaškienė, būrelis nr. 18 vadovė, per BALFo centrą vasario 11 d. pasiuntė aukų \$569; Kostas Aras, būrelis nr. 181 vadovas, per BALFo centrą sausio 25 d. pasiuntė aukų \$1,108.

L.Ž.B.

MALTOS ORDINO SKYRIUS KAUNE

Jau praeitais metais kaunietei Brigitai Kimbrienei buvo suteikti įgaliojimai Kaune steigti Maltos Ordino pagalbos tarnybos skyrių. Brigita ir Petras Kimbriai bei pranciškonas Tėvas Paulius Bytautas gavo arkivyskupo Bačkio pritarimą šiai veiklai ir vasario pradžioje Kaune oficialiai įsteigė Maltos Ordino pagalbos skyrių.

Išrinkta valdyba, į kurią įėjo jau turintys patirtį šalpos srityje asmenys. Dvasios vadais paskirti kauniečiams gerai pažįstamas kun. Eugenijus Bartulis ir pranciškonas Tėvas Paulius Bytautas.

Prie Maltos Ordino pagalbos tarybos skyriaus prisijungė ir jaunieji maltiečiai — medikų katalikų korporacija iš Kauno medicinos akademijos. Skyriaus steigimo dalyvavo ir svečiai iš Vokietijos, pažadėjo konkrečiai paremti ką tik įsisteigusį Maltos Ordino pagalbos teikimo tarnybos padalinį.

IŠ VISUR

— Antrasis Lietuvių Mokslo ir Kūrybos simpoziumas rengiamas 1993 m. lapkričio 24-28 dienomis Lietuvių Centre, Lemont, IL, ir Jaunimo Centre, Chicagoje.

— Prie JAV LB Krašto valdybos įsteigta dar viena institucija — Ekomoninių reikalų taryba. Jos pirmuoju pirmininku patvirtintas Antanas Dambriūnas. Jis šiuo metu vadovauja šešių asmenų tarybai.

— Š. Amerikos Lietuvių sporto 43-osios sporto žaidynės įvyks gegužės 29-32 dienomis New Yorke, NY. Žaidynes vykdys New Yorke Lietuvių Atletų Klubas. Programoje krepšinio, tinklinio, lauko teniso, stalo teniso, šachmatų ir plaukimo pirmenybės.

— Svarstybos "Lietuvių imigracija Amerikoje ir tautinė tapatybė" įvyks gegužės 7 d. Balzoko Lietuvių Kultūros muziejuje Chicagoje. Prelegentai: kun. William Valkavičius ir dr. Robertas Vitas.

— "Skautų aidas" 70 metų sukakties minėjimas Chicagoje Jaunimo Centre įvyks balandžio 25 d. Rengia Chicago skautininkų Ramovė.

— Lietuvių Operos spektaklis — V. Bellini "Norma" įvyks balandžio 18 d. Morton aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Cicero, IL.

— "Grandinėlės", tautinių šokių ansamblio, 40 metų sukakties koncertas įvyks balandžio 17 d. Cleavelande, OH, gegužės 1 d. ansamblio koncertuos Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

— Skulpt. Petras Vaškys su savo skulptūromis ir piešiniais dalyvavo Philadelphijos universiteto meno ir piešimo kolegijos surengtoje parodoje, kuri vyko nuo vasario 26 d. iki kovo 19 d. Haviland Strickland galerijoje. Be jo, dar dalyvavo kiti du menininkai: Daley ir Reinhardt.

— "Skautų aidas" 70 metų sukakties minėjimas Chicagoje, Jaunimo Centre, įvyks balandžio 25 d. Rengia Chicago skautininkų Ramovė.

— ŠALFAS-gos jaunučių krepšinio 1993 m., pirmenybės įvyks balandžio 24-25 dienomis, Detroit, MI. Vykdo Detroito LSK Kovas.

— Vytautas Beliajus, Denver, CO, planuoja paruošti 1994-iesiems metams lietuviškų vestuvių scenos veikalą. Šis pastatymas būsiąs dviejų valandų ilgio, su tradiciniais šokiais ir dainomis. Iniciatorių ieško savanorių artistų, choristų ir šokėjų. Interesuoti nedelsiant kviečiami skambinti tel. 839-1589.

— Pasaulio lietuvių dainų šventė numatyta surengti 1994 m. liepos 1-3 dienomis. Kadangi organizatoriai pramato, jog valstybė negalės skirti pakankamai pinigų šiam renginiui, nutarta kreiptis pagalbos į šalies ir užsienio lietuvius, įmones, organizacijas. Dainų šventės rėmėjų fondo būstinė yra Vilniuje, Liaudies Kultūros Centre, kur įsikūręs ir šventės rengimo komitetas. Skyriai bus steigiami Lietuvos miestuose ir užsienio lietuvių kolonijose. Steigėjų susirinkimas išrinko prof. Algirdą Vyžintą fondo vadovu. Fondo sąskaita atidaryta komerciniame banke "Vilniaus bankas". Sąskaitos kodas 260101777, numeris — 1700409.

— Pasaulio Lietuvių Jaunimo VIII-asis kongresas įvyks 1994 m. liepos mėnesį Europoje — Lietuvoje ir Didžiojoje Britanijoje.

Rugpjūčio 31 d. - rugsėjo 15 d.

organizuojama piligriminė kelionė į Lietuvą Popiežiaus Jono Pauliaus II lankymosi Lietuvoje proga.

Ekskursiją organizuoja:

Kun. J. Rikteraitis
Saint Andrew Church
396 Church Street
P.O. BOX 515
New Britain, CT 06050
Tel.: 203 224-0341

Kun. A. Contons
St. Peter's Church
50 Orton - Marotta Way
So. Boston, MA 02127
Tel.: 617 268-0353

Visų piligrimų pavardės bus surašytos 10 pedų kryžiuje, atvežtame iš JAV ir įtvirtintame Kryžių Kalne, prie Šiaulių. Po piligriminės kelionės išvykstama į atostoginę kelionę - dvi paros cruise laivu Helsinkis-Stockholmas ir atgal, ir dvi paros puikiame Stockholmo viešbutyje.

Bendra kaina, įskaitant maistą yra \$2549. Kambarys vienam - priedas \$299. Depozitas \$300 turi būti įneštas iki balandžio 30, 1993, dėl limituoto lėktuvo bilietų skaičiaus.

Kelionės reikalus tvarko:

ALGIS MITKUS
BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164

Tel.: 617 965-8080, FAX 617 332-7781

() Įdedu savo \$300 deponitą.
Mano kambario draugas bus.....
() Aš norėčiau kambario vienam (\$299)
() Prašau suorganizuoti skrydį iki JFK iš (miestas).....
Mano vardas.....Telefonas.....
Adresas.....
City..... State..... ZIP.....

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

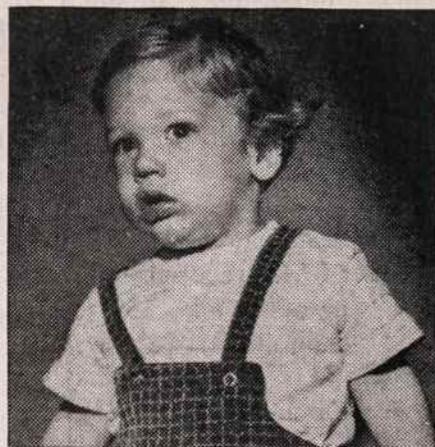
Už prieinamus mokesčius pasiūlo apdraudos planus.

Susivienijimas savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant mortgicijų.

Norį įsirašyti kreipkitės į **Susivienijimo Centrą, 71-73 So. Washington Street, Wilkes - Barre, PA 18701.** Didžiojo New Yorko lietuviai kreipkitės į **Susivienijimo direktorių Joną A. Vainių, 3 Clare Dr., East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-3797, ofiso tel. 718 847-2686.**

Pro-Choice, Bull!

**Ain't I
Got
Nothin'
To Say
About It?**

DARBININKAS NEMOKAMAI

Darbininkas skelbia kovo ir balandžio mėnesiais **naujų skaitytojų vaju.** Kviečiame Jus, mūsų mielas skaitytoju, atsiųsti mums savo draugų ar pažįstamų (kurie neskaito *Darbininko*) pavardes ir adresus, ir mes jiems pasiūsim susipažinimui 5 *Darbininko* numerius **nemokamai!**

Daugiausia pavardžių prisiuente, bus skelbiami *Darbininke*.

Prašau pasiųsti 5 *Darbininko* numerius nemokamai sekančiam:

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

Užsakytojo vardas, pavardė.....

Adresas.....

Užpildę šią atkarpę, pasiųskite:

Darbininkas - Administracija
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS

3001 W. 59th Street
Chicago, IL 60629
(312) 471 - 3900

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpas: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, įm. — įmokėjo, asm. — asmuo, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1993 m. sausio mėn.

1 x \$25 — Bilaitis Jurgis atm. įn.: Bilaitienė Albina, \$150.

1 x \$30 — Čiurlytė-Patrick Emilija, \$255.

1 x \$40 — Baškauskienė Albina atm.: įm. 4 asm., \$140.

4 x \$50 — Gramas Raimundas ir Rita, \$750; Kučiauskas Igoris ir Kunigunda, \$1,250; Maželis Vytautas, \$625; Žilinskas Petras ir Ona, \$300.

5 x \$100 — Augustas Victor ir Marcella, \$500; Čižikas Balyš atm. įn.: Čižikas Bronė \$2,900; Katarskis kun. Vaclovas, \$2,000; Lapatinas Vytautas ir Alice, \$800; X, \$1,800.

1 x \$150 — Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas; įm. M. Kšečkauskienė, \$7,400.

1 x \$300 — Druseikis Petras ir Julija atm. įn.: Druseikis Algimantas, \$3,825.

Iš viso \$1,245.00

1993 m. vasario mėn.

1 x \$20 — Grigaliūnas Juozas atm. įn., \$20.

2 x \$25 — Klossis Walter, \$235; Puzinas dail. Povilas atm. įn.: Puzinas Austra, \$1,075.

5 x \$50 — Čekanauskas kons. Vytautas ir Janina, \$410; Čepėnienė Albina atm. įn.: įm. Dundzila Antanas, \$300; Kasparys Pranas, \$1,150; Pračkaila Leonas atm. įn.: įm. Pračkaila Mindaugas, \$350; Skuodas Justinas, \$450.

18 x \$100 — Brazdžionis Dalius (miręs) ir Kerr Ilona, \$1,335; Brinkis dr. Zigmas George, \$1,500; Dovydaitis Vincas ir Ema, \$1,300; Gedgaudas Mindaugas ir Violeta, \$1,294; Idzelis Henrikas ir Salomėja, \$500; Klova Vincas, \$3,900; Korius Zdislovas ir Stasė, \$1,025; Lembertas Pranas atm. įn.: Lembertas Monika, \$2,400; Lembertas Vitalis ir Danutė, \$1,010; Mitkus Juozas ir Dana, \$900; Nelsas Romas ir Angelė, \$1,150; Oksas Leonas (miręs) ir Izabelė, \$1,900; Polikaitis Antanas ir Dalilė, \$1,110; Pračkaila Mindaugas, \$850; Šaulys Antanas, \$445; Uksas Jurgis ir Marcelė, \$2,700; Varnelis Apolinaras ir Jadvyga (mirusi), \$5,100; Vidugiris Vytautas ir Elena, \$915.

1 x 110 Šaulys prel. Kazimie-

ras atm. įn.: Šaulys Antanas \$100 ir 1 kt. asm., \$2,876.

1 x \$150 Dženkaitis Juozas ir Bronė, \$2,525.

Iš viso \$2,380.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1993.II.28 pasiekė 6,300,162 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą 3,338,381 dol. (1992 m. gruodžio mėn. skelbtos aukos \$40,000 ir \$74,257.54 neįeina į kapitalą.) Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 2,247,251 dol. Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

"Lithuanian Foundation, Inc., a not-for-profit tax exempt Illinois Corporation, Chicago, IL."

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuviybę.

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.

(Persiuntimui pridėti 2 dol.) Dėl užsakymų skambinti *Darbininko administracijai*

9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:

Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

NELAIMINGŲ ATSTITIKŲ AUKOS
GYDYTOJŲ NEATIDUMAS, NERŪPESTINGUMAS
SKYRYBOS

KONSULTACIJA NEMOKAMAI
IRVING DAVID CHODOSH
ADVOKATAS

230 WEST 72 STREET, NYC
Galime su Jumis tartis namuose arba ligoninėje.
Skambinkite 24 valandas (212) 769-0777,
Brooklyne ir Queens (718) 336-2121.
- KALBAME LIETUVIŠKAI -

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.

RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT, IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND LITHUANIA.

PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.

ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH) BY CALLING 203 - 757 - 5052 OR BY MAIL TO 1201 WEST MAIN STREET, WATERBURY, CT 06708 U.S.A.

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI | LIETUVA

SIUNTINIAI PRISTATOMI | NAMUS

NEW YORKE, KREIPKITĖS Į MŪSŲ ATSTOVĄ

TEL. (718) 441-4414

85 - 17 101 ST.

Richmond Hill, NY 11418

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

TOMAS PUKŠTYS – PIRMAS JAV, O PASAULYJE — SEPTINTAS

Amerikos lietuviai sporto mėgėjai gali būti patenkinti, turėdami vieną visos Amerikos mastu žymų sportininką, kuris savo srityje pats geriausias krašte. Tai ieties metikas Tomas Pukštys, kilęs iš Chicago, kurio tėvai ir dabar dar tebegyvena. Šis dar jaunas (gim. 1968 m.), aukštokas (6 pedų, 2 colių) ir sunkokas (198 svarų) vyras, pagal "US Track & Field News" žurnale (1993 m. sausio laidoje) išspausdintą geriausių sportininkų sąrašą, ieties metime išstatytas pirmuoju JAV, o visame pasaulyje — septintuoju. Tai, turbūt, pats geriausias Amerikos lietuvių pasiekimas bet kada parodytas JAV lengvojoje atletikoje.

Po Pukščio, kuris dalyvavo JAV olimpinėje komandoje Barcelonoje ir ten užėmė dešimtą vietą (po pirmos dienos varžybių jis buvo antruoju), JAV ieties metikų sąrašą eina Mike Bammatt, Brian Crouser, Rob Curtis, Ed Kaminski. Tai pirmi penki iš 50-ties "rankings" sąrašą paskelbtųjų ietininkų.

Pukštys yra vienintelis iš JAV ieties metikų, kurie pakliuvo į pasaulio pirmąjį dešimtuką. Čia jis įrašytas į septintąją vietą. Pirmuoju yra olimpinis čempionas Jan Zelezny, iš Čekoslovakijos, II, IV ir VI vietas turi suomiai — Seppo Raty, Juha Laukkanen ir Kimmo Kinnunen. Trečiuoju

yra Steve Backley, iš D. Britanijos. Dar vienas sportininkas, pralenkęs Pukštį (penktoje vietoje), yra Tom Petranoff, atstovaujantis Pietų Afrikai.

Žinant, kad gerieji ieties metikai daugumoje yra apie 30 metų amžiaus, tai Pukštys dar nėra pasiekęs savo viršūnės. Jis dabar aktyviai treniruojasi, ir jeigu nesusižeis, tai ateityje — gali nustebinti gerais rezultatais. Ypačiai daug dėmesio žada skirti ateinančioms olimpinėms žaidynėms, kurios po daugiau negu trejų metų bus Atlantoje, JAV.

Tomas yra dalyvavęs Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Lietuvoje ir ten iškovojo aukso medalį.

E. Šulaitis

— **Zenonas Kapočius**, Vilniaus universitetą baigęs inžinierius ekonomistas, buvęs sunkiasvoris boksinkininkas, šiemet balandžio pabaigoje arba pirmąjį gegužės šeštadienį rengiasi išvykti dviračių kelionėn aplink pasaulį. Iš viso būtų apie 75 tūkst. kilometrų, kuriuos jis planuoja atlikti trim etapais keletrių metų laikotarpyje.

— **Lietuvoje** iš viso yra 21,000 km kelių. Jų pataisymui vyriausybė šiemet teigiamai skirti 2 milijardus talonų, o reikėtų nors 15 milijardų.

AUKOS ŠARŪNO MARČIULIONIO — LIETUVOS NAŠLAIČIŲ FONDUI

Mindaugui Juriui atminti Šarūno Marčiulionio Fondui (Lietuvos našlaičiams remti) iki šiol aukojo:

Po \$100 — M. Antanaitis-Shalins, G. Meiliūnas, D. ir R. Keziaz, Quickway Metal Fabricators.

\$60 — A. ir A. Daukantai.

Po \$50 — J. Astrauskas, I. ir

V. Alksniniai, A. ir V. Katina, L. Kidolytė, V. ir A. Jankauskai, P. ir R. Keziaz, C. Šiultienė, J. ir I. Vilgaliai, R. Vaičaitis.

Po \$40 — G. ir P. Bartkai, B. ir V. Kidoliai, V. ir E. Remezovs, V. Kezys ir M. Block.

Po \$30 — K. Jlynas, R. ir K. Čerkeliūnai.

Po \$25 — A. ir G. Šimukoniai, A. ir S. Astrauskai, R. Gudelienė, L. ir V. Milukai, R. ir A. Česnavičiai, A. ir M. Marijošiai, L. Šileikytė-Hood, M. ir D. Šulaičiai, R. Bork ir šeima, G. ir V. Kulpai, I. ir J. Veblaičiai, R. ir A. Vedeckai, F. Beinecke.

Po \$20 — Ž. Jurys, A. ir P. Matekūnai, V. ir B. Butkai, G. ir V. Gedminai, O. Osmolskis, M. ir P. Dulkės, R. Šidlauskas, G. Rajeckas, B. Cibulskienė, A. Matulaitis, J. ir A. Vytuviai, A. ir D. Andruškos, K. Laitušis, K. Beleckis, A. ir K. Bileriai, R. Ivaška, V. Gadliauskas, D. ir F. Rogers, L. Alinskas, R. ir V. Kondrotai, J. Skobeikienė, N. ir J. Ulėnai, R. Challita, S. Uzas, Z. ir A. Korsakoff, Wm. Bulla.

Po \$15 — R. ir A. Gudaičiai, V. ir A. Gureckai.

Po \$10 — J. Petrėnas, D. ir A. Kidoliai, A. Svalbonienė, G. Diržienė, E. Ruzgas, A. Kezys, K. Katinas, R. Petrėnas, V. Galinis, E. ir J. Landsbergiai, A. Žukas, O. Tarvydienė, C. Volin, R. Burd.

Iki šiol suaukota iš viso \$2,145.

Norį prie šio darbo prisidėti prašomi rašyti čekį vardu: Šarūnas (Lithuanian Children's Fund ir siųsti adresu: 109-24 Park Lane So., Kew Gardens, NY 11418. Visos aukos bus įteiktos asmeniškai Šarūnui. Dėkojame.

Ž. Z. Juria

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

Majoras Leonas Virbickas

MIRĖ MAJORAS LEONAS VIRBICKAS

St. Petersburg Beach, FL, antūnai. Velionis ilgą laiką gyveno 25 d. 4:30 val. popiet mirė no New Yorke, į Floridą buvo buvęs Lietuvos kariuomenės majoras Leonas Virbickas. Palaidotas kovo 29 d. St. Petersburg, FL. Liko žmona Marija, sūnus Vytis su žmona Algute ir

anūikai. Velionis ilgą laiką gyveno New Yorke, į Floridą buvo persikėlęs 1976 m.

Leonas Virbickas buvo gimęs 1896 m. rugpjūčio 25 d. Lanikaičių kaime, Skaisgirio valsč.,

Šiaulių apskr. Skaityti išmokė motina ir sesuo. Baigė Žagarės dviklasę mokyklą. Prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas sutrukdė jo mokymąsi, ir tik 1916 m. įstojo į Šiaulių gimnazijos trečią klasę.

Savanoriu į Lietuvos kariuomenę išėjo 1919 m. kovo mėn. Baigė karo aviacijos mokyklą ir buvo pakeltas į leitenantus. Tarnavo šarvuotųjų, pėstininkų ir aviacijos daliniuose.

Dalyvavo kovose su lenkais. Už pasižymėjimus fronte ir nuopelnus Lietuvai apdovanotas dviem Vyties kryžiais — be kardų ir su kardais, Gedimino ordinu, 5-to laipsniu, Savanorių kūrėjų medaliu, Lietuvos nepriklausomybės 10 metų, Latvijos nepriklausomybės 10 m. medaliu ir tremtyje Šiaulių žvaigžde.

1929 m. jis buvo krašto apsaugos ministro prof. Augustino Voldemaro adjutantas. Atentato metu prieš ministrą majoras Virbickas buvo sunkiai sužeistas.

1938 m. išėjo į pensiją ir apsigyveno savo ūkyje prie Šiaulių. Mėgo žemės ūkio darbus, augino daržoves, geles. Okupacijos

metais dalyvavo pagrindžio veikloje. 1944 m. vasarą pasitraukė į Vakarų ir 1949 m. atvyko į Ameriką, apsigyveno New Yorke.

Čia buvo įsijungęs į visuomeninę veiklą. Ilgą laiką pirmininkavo Lietuvos Atgimimo sąjūdžiui, dalyvavo VLIKo taryboje, reiškesi spaudoje.

Velionis buvo ir poetas. Eiles pradėjo rašyti dar gimnazijoje. Svarbiausia jo tematika buvo Lietuva. Ir vėliau grįžo prie poezijos, dažnai parašydavo eilėraščių ir juos skelbdavo spaudoje. Tai buvo patriotinis reagavimas į dabarties negeroves.

Savo eilėraščius 1991 metais išleido atskira knyga, kuri vadinasi "Ilgesio posmai". Visa knyga skirta Lietuvai. Prisimenama praeitis, Lietuvos kariuomenės žygiai, prie savanorių jungiami partizanų žygiai ir kiti Lietuvos rūpesčiai.

Būdamas savanoriu, ginklu statęs Lietuvą, ir savo poezijoje jai skyrė gražiausius posmus. Lietuva jam didžioji svajonė: "Svetimos žemės turtai ir blizgučiai niekada neprilygs tau, nie-

kas neatstos" (eilėraštis "Lietuva").

Velionis priklausė tai kartai, kuri visom išgalėm statė Lietuvą ir ją nepriklausomą tvirtino, kad tik būtų gražesnė, tvirtesnė. Tas jo patriotizmas spinduliavo iš jo asmens. Visada nuosaikus, ramus, paslaugus visiems, bet ir visada žinąs savo kelią ir savo tikslą. Buvo kuklus ir ramus, bet iš

to kuklumo spinduliavo gėris ir meilė visiems, labiausiai Lietuvai.

Velionio šeimai ir visiems artimiesiems reiškiamą užuojautą. Jis liks visiems pavyzdžiu, kad reikia išlaikyti besąlyginę ištikimybę tėvynei, ją stiprinti ir nešti kaip brangiausią puošmeną per gyvenimą. (p.j.)

PETRĄ ULĖNĄ PRISIMENANT

Prieš 30 metų, t.y. 1963 m. balandžio 7 d., staiga mirė Petras Ulėnas, palaidotas balandžio 11 d. Westbury, L.I., NY kapinėse. Liko žmona Magdūtė Ulėnienė, dabar gyvenanti Richmond Hill, NY, sūnus dr. Jonas Ulėnas, gyvenąs Dix Hills, L.I., NY, dukra Birutė Klorienė, gyvenanti Pasadena, CA.

Petras Ulėnas buvo gimęs 1899 m. vasario 1 d. Apusynėj, Pasvalio valsčiuje. Buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, Klaipėdos žygių dalyvis, baigęs Simano Daukanto mokytojų seminariją ir Vytauto Didžiojo Universiteto teisių fakultetą. Buvo aktyvus Neo Lituhanijos korporacijos narys, vienas tos korporacijos atkūrėjų Amerikoje. Lietuvoje dirbo Žemės ūkio ministerijoje, vėliau buvo prezidentūroje ordinų reikalų vedėju. Išvykęs iš Lietuvos, buvo Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narys.

Petras Ulėnas su Korp! Neo-Lituhania kepuraitė.

Bendradarbiavo spaudoje: "Savanorių", "Lietuvos Aids", "Dirvoje". Jo atsiminimų buvo spausdinta ir "Darbininke".

LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ 40-JI SAVAITĖ EUROPOJE

Europos lietuviškųjų studijų 40-ji savaitė įvyks 1993 m. rugpjūčio 1-8 dienomis Vokietijoje, Augsburgio vyskupijos akademijoje Haus St. Ulrich, Kappelberg 1, 8900 Augsburg-1.

Studijų savaitę moderuos: dr. Kajetonas J. Čeginskas, dr. Saulius A. Girmius, lekt. Vincas Natkevičius.

Studijų savaitę organizuoja Alina Griniene ir dipl. inž. R. Hermanas.

Registruotis prašoma adresu: A. Grinius, Diamantstr. 7, 8000 München, 50, Deutschland. Telef. 089-1504471. Registracijos mokestis — 100,-DM, jauniui — 50,-DM. Nakvynė ir maistas kainuos 490,-DM.

Studijų savaitės konto: Litauische Studienwoche in Europe, Bayerische Vereinsbank, München, BLZ 700 202 70. Konto Nr. 43734164.

Dalyvavusieji 30-je ir 31-je studijų savaitėse žino, kad geresnių sąlygų, negu Augsburgio St. Ulrich-Haus niekur neturėta. Kambariai su visais patogumais vienam (tik 12 kambarių su dviem lovom), maistas labai geras, visos patalpos pritaikytos suvažiavimams, gi Augsburgas yra senas kultūros centras, arti Müncheno ir gražių pilių bei kalnų.

Rengėjai

— Japonijos automobilių kompanija Honda atidarė savo reprezentacinį saloną Vilniuje. Teisė pardavinėti Hondas Lietuvoje suteikta bendrai Austrijos-Lietuvos firmai Litrika Ltd. Litrika pardavinės 1989 m. Honda Accord (\$16,500) ir 1991 m. Honda Civic (\$14,000) su dveju metų garantija.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiuntę metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiai stiprinti ir atsiųgtinę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 35 dol.: Hedwig Kontrimas, Mission Viejo, CA.

Po 30 dol.: J. P. Pažemėnas, Queens Village, NY.

Po 25 dol.: Danutė Wolosenko, Brookline, MA; Dr. J. Simaitis, St. Petersburg, FL; A. Dameika, Durand, IL; Gražina Paegle, Marian, IN; B. Rimkuvienė, Ellicott City, MD; Ona Adomavičius, Centerville, MA; R. Veitas, Milton, MA; F. Averka, South Boston, MA; P. Shapras, Wilbraham, MA; Liusė Amante, Highland Park, NJ; A. Rubonis, N. Haledon, NJ; D. ir R. Bitėnas, Bronxville, NY; A. Grig, Jamaica, NY; E. Remeza, Manhasset, NY; Eleonora Tutinienė, Brooklyn, NY; A. Wishner, Lakewood, OH; A. Krisinskas, Churchville, PA.

Po 20 dol.: K. Bendoraitis, Schwetzingen, Germany; J. Birutis, Orlando, FL; Ona Jurgutis, St. Petersburg, FL; A. Dameika, Durand, IL; Gražina Paegle, Marian, IN; B. Rimkuvienė, Ellicott City, MD; Ona Adomavičius, Centerville, MA; R. Veitas, Milton, MA; F. Averka, South Boston, MA; P. Shapras, Wilbraham, MA; Liusė Amante, Highland Park, NJ; A. Rubonis, N. Haledon, NJ; D. ir R. Bitėnas, Bronxville, NY; A. Grig, Jamaica, NY; E. Remeza, Manhasset, NY; Eleonora Tutinienė, Brooklyn, NY; A. Wishner, Lakewood, OH; A. Krisinskas, Churchville, PA.

Po 15 dol.: J. Tamasauskas, Putnam, CT; J. Kaspariunas, St. Petersburg, FL; J. Liaukus, St. Petersburg Beach, FL; Anna Kaman-tauskas, So. Boston, MA; Blanshe Kohanski, Flemington, NJ.

Po 10 dol.: Elisabeth Vyšniauskas, San Gabriel, CA; V. Jurgelvičienė, Napa, CA; L. M. Židonis, New Haven, CT; V. Lileika, Old Lyme, CT; A. Kainauskas, Plainville, CT; B. Kondratas, Quaker Hill, CT; J. Janiunas, Stratford, CT; Nellie Dumcius, Watertown, CT; P. ir A. Kaspariunas, Largo, FL; A. Marcinonis, Ocala, FL; S. Dedinas, Woodstock, GA; J. Tricis, Chicago, IL; Anastazija Dubinskas, Baltimore, MD; I. Kuciauskas, Baltimore, MD; Angelė K. Lawler, Westminster, MD; R. Misewich, Cambridge, MN; J. Matioska, Centerville, MA; J. B. Baksys, S. Boston, MA; Kun. A. Contons, S. Boston, MA; Rosalia Petronienė, S. Boston, MA; A. Bazikas, Worcester, MA; A. Pockevicius, Worcester, MA; Regina Pikūnas, Northville, MI; A. Mechachonis, Bedford, NH; J. Palonis, Green Brook, NJ; B. Baroniunas, New Hyde Park, NY; P. ir D. Silbajoris, Woodbury, NY; B. Ramanauskas, Woodhaven, NY; Adelė Saviciunas, Akron, OH.

Po 7 dol.: Emilija Ritenour, Pittsburg, PA.

Po 6 dol.: J. Gimbutas, Arlington, MA.

Po 5 dol.: Ona Paskevicius, Santa Monica, CA; J. Pupininkas, St. Petersburg Beach, FL; V. Baksys, Dorchester, MA; J. Vaškėlis, Framingham, MA; Regina Roberto, Westboro, MA; K. Bielskis, Saginaw, MI; A. Dabrila, Dover, NH; J. Vazbys, Mahwah, NJ; B. Raugas, Riverside, NJ; A. Andrews, Roselle, NJ; J. V. Karpus, Toms, River, NJ; J. Ivasauskas, Union, NJ; A. Taskounas, Brooklyn, NY; Valerija Gamziukas, Buffalo, NY; E. Dirmantas, Glen Cove, NY; V. Taraska, Wickliffe, OH; Anna Hahn, Philadelphia, PA.

Po 4 dol.: A. Bitenas, Jamesburg, NJ.

Po 2 dol.: H. Januškevičius, Yonkers, NJ.

Kiekviena auka yra didelė pagalba Darbininkui. Laikraščio ateitis priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Už kiekvieną auką nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko Administracija

Gintarė Žarskutė-Timbol demonstruoja lietuviškus tautinius drabužius kultūros madų parodoje.

Laima Žarskutė-Timbol prie savo surengtos lietuviškos parodos staliuko.

TARPTAUTINIS STUDENTŲ KULTŪROS VAKARAS

Liberty gimnazijoje, New Yorko Catskill kalnuose, sausio 19 d. įvyko studentų kultūros vakaras, į kurį atsilankė gana daugel žmonių.

Vakaro tikslas buvo — įvairių tautų vietinius gyventojus sukviesti į tokį vakarą, kad jie vieni kitus labiau pažintų, vieni kitus suprastų ir gerbtų.

Vakare dalyvavo ir lietuviai: anksčiau Woodhavene gyvenusi Laima Žarskutė-Timbol su savo dukra Gražina.

Laima buvo įrengusi parodėlę su lietuviškomis knygomis, drožiniais ir audiniais, jos dukra Gintarė, 16 metų, madų parodoje pademonstravo lietuviškus tautinius drabužius.

L. Ž.

Kiekvienas būkime lietuviškos spaudos platintojas, palai-kytojas, nes tik spauda yra mūsų lietuviškos gyvybės ženklas.

A.† A.

Majorui LEONUI VIRBICKUI

mirus, jo žmonai Marijai, sūnui Vyčiui su šeima ir kitoms giminėms reiškiamame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio New Yorko skyrius

A.† A.

MINDAUGUI JURUI

tragiškai žuvus, jo tėvus Živilę ir Zenoną ir sesutes Daivą ir Viliją nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Stasė ir Petras Rasimai

A.† A.

MINDAUGUI JURUI

tragiškai žuvus, giliai užjaučiame savo sesę Živilę ir jos artimuosius.

Vyr. sk. Židinys "Vilija"

A.† A.

MINDAUGUI JURUI

tragiškai žuvus, jo tėveliams Živilei ir Zenonui Juriamis reiškiamame gilią užuojautą.

Jonas Vėlyvis ir šeima

Mylimam sūnui

A.† A.

MINDAUGUI JURUI

mirus, tėvams Živilei ir Zenonui reiškiamame nuoširdžią užuojautą.

St. ir T. Citvarai
V. ir S. Vasikauskai
A. ir M. Vasiliauskai
St. ir S. Vaškiai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Laikrodis naktį iš balandžio 3 į 4 d. 2 val. pasukamas 1 val. pirmyn ir tuo pradedamas vasaros laikas.

Ateinantį sekmadienį yra Vėbų sekmadienis. Tuo pradedama Didžioji savaitė. Lietuviškos parapijos prašo, kad švenčių metu daugiau žmonių aplankytų savo parapiją.

Vilniaus radijas pranešė, kad nuo kovo 28 d. Lietuvoje įvedamas vasaros laikas.

Dail. Česlovas Janušas apsirgo ir kovo 27 d. paguldytas Jaimaica ligoninėje.

Dail. Albiną Elskų ištiko lengvas paralyžius. Jis guli Rusk Institute ligoninėje, 400 E. 34 St., New York, NY, 10016, kambarys 124 a.

Tautos Fondas paskyrė 1,000 dol. stipendiją Kauno Technologijos universiteto profesūros nariams: Kristinai Levišauskaitei ir Robertui Citkevičiui, kurie stažuoja SUNY Farmingdale universitete. Stipendija skiriama jų pragyvenimo išlaidoms.

Margučių dažymas bus demonstruojamas Aušros Vartų parapijos salėje Manhattane balandžio 3 d., šį šeštadienį, nuo 1 iki 5 v. v. Demonstraciją praves Marija Žukauskienė, žinoma margučių dažymo specialistė.

Velykų pamaldos lietuvių bažnyčiose

Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne išpažinčių bus klausoma Didijį. šeštadienį nuo 4 val. iki 6 val. Prisikėlimas Velykų rytą 6:30 v.

V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje Maspeth: išpažinčių klausoma Did. šeštadienį nuo 4 val. iki 5 val. popiet. Prisikėlimas Velykų rytą 7 val.

Aušros Vartų bažnyčioje New Yorke Prisikėlimo mišios Velykų rytą 9 v.

JAV Federalinio Teismo rytinės NY apygardos kriminalinio skyriaus pranešimu, Vytauto Vėbeliūno bylos svarstymas prasidės birželio 1 d.

Poetė Kotryna Grigaitytė tvarko savo privatų archyvą ir planuoja išleisti naują eilėraščių rinkinį.

Literatūros šventė ir premijų įteikimas, kaip buvo skelbta, turėjo įvykti kovo 27 d. Philadelphijos lietuvių kultūros centre, bet neįvyko, nes susirgo abu laureatai: dr. Kostas Ostrauskas ir Vytautas Volertas. Šventė nukelta į vėlesnį laiką, greičiausia ji įvyks gegužės gale.

Iš Metropolitan operos rūmų balandžio 3 d., šį šeštadienį, 12:30 val. popiet New Yorko laiku per radiją bus transliuojama Richard Wagner opera "Die Walküre".

Kun. Stasio Railos kunigystės 60 metų jubiliejus minimas balandžio 25 d. Apreiškimo parapijoje tokia tvarka: iškilmingos mišios 11 val. bažnyčioje. Pamokslą sako Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Po mišių, parapijos mokyklos didžiojoje salėje banketas, į kurį jau dabar kviečiami apylinkės kunigai ir kiti didieji svečiai. Jubiliejinė iškilmės surengti sudarytas platus komitetas, kuriam pirmininkauja Apreiškimo parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas. Kun. St. Raila ilgą laiką vadovavo Lietuvių Religinei Šalpai, dirbo Apreiškimo, Viešpaties Atsimainymo parapijose, darbavosi Pensilvanijos lietuviškoje parapijoje ir Philadelphijoje, daug nuveikė su Lietuvos vyčiais. Šios iškilmės ypatingos tuo, kad retas kunigas sulaukia savo kunigystės 60 metų sukakties. (Žiūr. šiame puslapyje dedamą skelbimą.)

DARBININKAS NEMOKAMAI

Darbininko administracija kovo ir balandžio mėnesiais skelbia naujų skaitytojų vaju. Darbininkas bus siuntinėjamas susipažinimui nemokamai tiems lietuviams, kurie dar jo neskaity. Jei turite draugų ar pažįstamų, kurie neprenumeruoja Darbininko, atsiųskite jų pavardes administracijai, pasinaudodami atkarpėle, pridėta mūsų skelbime 6-to puslapio kampe. Kai tik gausime Jūsų draugų pavardes, siuntinėsim jiems 5 Darbininko numerius nemokamai susipažinimui. (Žiūr. 6-tam puslapyje mūsų skelbimą).

Darius Sužiedėlis, Lietuvos misijos prie JT patarėjas, kovo 25 d. susitiko su JAV mokinių grupe, atstovaujančia Lietuvai metinėse moksleivių Jungtinių Tautų modelio diskusijose New Yorke. Renginys skirtas moksleiviams, besidomintiems tarptautine politika. Jo metu skirtingos JAV mokyklos atstovauja JT valstybėm-narėm, aptaria įvairias pasaulio problemas. "Lietuvos" moksleivių delegaciją ypač domino Lietuvos švietimo reformos, ekonominis vystymasis ir Lietuvos pozicija Bosnijos konflikte.

Inesis Kiškis, Lietuvos aplinkos apsaugos departamento užsienio skyriaus vedėjas, buvo atvykęs į New Yorką dalyvauti kovo 15-19 dienomis JT Klimato konvencija pasirašiusių valstybių pasitarime. Ta pačia proga jis New Yorke susitiko su JAV aplinkos apsaugos agentūros New Yorko regiono direktorium užsienio programom James Marshall ir New Yorko valstijos tarptautinės partnerystės programos vedėja S. Cutry.

Alvydas Daunoravičius, Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Amerikos šalims skyriaus pirmasis sekretorius, atvyko dalyvauti Stanford universitete, CA, diplomatu apmokymo programoje.

Birutė ir Linas Šidlauskai, Kultūros Židinio prižiūrėtojai, kovo 31 dieną baigė savo darbą ir išsikėlė į naują vietą. Jų naujas adresas yra: 85-17 101 St., Richmond Hill, NY 11418. Telef. 718 441-4414.

Anelė Ažuolaitytė, Hingham, MA, apmokėjo prenumeratą už 2 metus į priekį, atsiųsdama \$100 čekį. Dosniai lietuviškos spaudos rėmėjai nuoširdžiai dėkojame.

Family in New Jersey with 3 children need live-in female to assist with child care and household duties. Tel. (908) 832-5890. (sk.)

English speaking, live-in housekeeper needed for family with two children. Five days a week. Salary \$250. Call 718 - 296-2688. Ask for Ms. Joanna. (sk.)

Lietuvos krepšinininkų olimpinės komandos sportinių spalvotų marškinėlių "Grateful Dead" (įvairių dydžių) dar galima įsigyti pas Lietuvių Atletų Klubą pirmininką Algį Jankauską. Jo telefonas 718 849-2260. Speciali laida — tik \$20.

TRANSPAK firma praneša, kad CONNECTICUT valstijos tautiečiai gali siųsti per p. a. Ustjanauskienos įstaigą COSMOS INTERNATIONAL, W. Hartford, CT. Telef. 203 232-660.

VELYKŲ STALUI LIETUVOJE SIŪLOME 3 žąsis (20 svarų), palendvica 2 kg, rūkytos dešros 3 kg, alyva iš Amerikos 64 oz., 8 o'clock coffee 39 oz., aspirinas 250 ct., butelis šampano ir butelis prancūziško vyno — su pristatymu į namus \$100. "ŽAIBAS", 9525 SO. 79th AVE., HICKORY HILLS, IL 60457. TEL. 708 430-8090.

Kazimieras Matuzas, parūpinęs pastogę iš Lietuvos atvykusiai Danutei Kalinienei ir jos besigydančiam sūnui Ovidijui, prie Lufthansa įstaigos New Yorke.

"LUFTHANSA" IŠTIESĖ PAGALBOS RANKĄ

Amerikon atvyksta daug jaunu žmonių, kurie čia ieško medicininės pagalbos. JAV daktarai ir ligoninės yra jautrios tam reikalui ir nuoširdžiai pagelbsti. Pasveikusieji išsiveža ne tik likimas ir gražias savo jaunystės dienas, bet ir jausmą, kad Amerika yra laimės šalis.

Praeitų metų birželio 15 d. į New Yorką atskrido Danutė Kaliniene iš Kauno čia ieškoti pagalbos savo sūnui. Sustojus pas savo pažįstamą, po kelių dienų paskambino į "Darbininko" įstaigą, prašydama įdėti skelbimą, kad ji ieško darbo.

Ir Danutė buvo ta laimingoji, kad, atspausdinus skelbimą vos tik pirmą kartą, atsiliepė Kazimieras Matuzas, iš Richmond Hill, NY, žinomas filminkas, filatelistas. Sutiko ją globoti ir pagelbėti. Pradžioje pas jį lankydavosi tik laisvomis nuo darbo dienomis, o dabar Danutė pas jį ir gyvena — ten turi kambarį. Per dieną dirba Brooklyne, o atliekamu laiku sutvarko Matuzo butą.

Matuzas, išgirdęs, kad jos sūnus serga kažkokia akių liga, pasikalbėjo su savo akių daktaru, kuris gyvena netoliese. Šis daktaras yra ypatingas tuo, kad jo motina lietuvė, gimusi ir augusi Waterbury, CT, išteklėjusi už italo. Suprantamas tad daktaro dėmesys ir meilė lietuviams. Daktaras išrašė visus reikiamus pažymėjimus, kad jis jaunuolį operuos ir išgydys, pridėjo dar reikiamus raštus ir Kazimieras

A. a. Vinco Padvariečio atminimui Janina Valiūšaitienė, gyvenanti Stamford, CT, "Darbininko" laikraščiu paaukojo 25 dol. "Darbininko" administracija už auką nuoširdžiai dėkoja.

Kultūros Židinio mažajai salei labai reikalingas pianinas. Jei kas sutiktų savo naudotą, bet dar geram stovyje esantį pianiną padovanoti Kultūros Židiniui, prašomas skambinti "Darbininko" redakcijai telefonu 718 827-1352.

NEPASIKARTOJANTI PROGA!

Pirmą kartą istorijoje Popiežius lankysis Lietuvoje! O ta katalikų Bažnyčios istorija jau tęsiasi beveik 2000 metų. O dar įdomesnis įvykis būna, jei ir asmeniškai būtų galima aplankyti Lietuvą, kai ten bus Šv. Tėvas Jonas Paulius II-asis. Šią vasarą tokia galimybė yra. Tokios galimybės jau bus sunku sulaukti kitą kartą.

Lietuvoje bus aplankyta ne tik Vilnius, bet ir Trakai, Druski-

Matuzas, kad jis garantuoja jo išlaikymą, ir taip jaunuolis gavo leidimą legaliai atvykti į Ameriką gydytis.

Tuo metu Matuzas parašė laišką Lufthansa, lėktuvų linijos raštinei New Yorke, išdėstė reikalą ir paprašė, ar negalėtų ši garsi bendrovė nemokamai atskraidinti jaunuolį į New Yorką.

Lufthansa sutiko iš Kauno vaikina atvežti į New Yorką nemokamai. Kadangi jis dar nemoka angliškai, tai jam duota palyda, ir jis tvarkingai Frankfurte perkeltas į kitą lėktuvą; lėktuvo palydovų globojamą jį sausio 15 d. atvežė į New Yorką ir čia atidavė jį motinos rankas. Taip pat tvarkingai perdavė ir jo bagažą.

Tasai jaunuolis — tai Ovidijus Kalinas, 17 metų amžiaus. Jo tėvas — Edmundas Kalinas, žurnalistas, dabar dirbantis "Kauno Tiesos" redakcijoje.

Dar kūdikiu būdamas, Ovidijus apsinuodijo smalkemis.

Lietuvių Religinė Šalpa loterijos būdu vykdo savo vaju. Žmonėm išsiuntinėjo laimėjimų knygetes ir siūlo įsigyti loterijos bilietų. Vieno bilieto kaina 5 dol. Kas perka 10 bilietų, visą knygutę, už ją moka 40 dol. Pirmoji premija — kelionė į Lietuvą, kai ten lankysis Popiežius. Išvykstanta rugsėjo 2 d., grįžtama rugsėjo 17 d. Kelionėje aplankys Vilnių, Trakus, Kauną, Šiluvą, Šiaulius, Kryžių kalną, Palangą, Panevėžį, Kernavę, Marijampolę ir kitas istorines bei įdomias vietas. Vietoj kelionės laimėtojas gali pasirinkti 2000 dol. Antroji premija — 1000 dol. Kviečiami visi dalyvauti laimėjimuose ir tuo paremti Lietuvių Religinę Šalpą, kuriai labai reikia lėšų įvairiai labdaros veiklai Lietuvoje. Laimėjimų traukimas bus balandžio 25 d. per kun. St. Railos kunigystės 60 metų sukakties iškilmes Apreiškimo parapijoje. Kun. St. Raila buvo pirmasis Lietuvių Religinės Šalpos reikalų vedėjas. Jis ir ištrauks laiminguosius bilietus.

Nuvežus į ligoninę ir atgaivinus, daktarai pasakė, kad vėliau gali pasireikšti nervų arba akių sutrikimai.

Kūdikis augo normaliai, buvo gabus, mintinai deklamavo eilėraščius, greit išmoko skaityti, bet jau vaikų darželyje pastebėta, kad jis turi vargo su regėjimu. Mato ne taip, kaip turėtų matyti. Iki 12 metų negalėjo nustatyti jo ligos. Tada jau buvo pasakyta, kad reikės daryti operaciją.

Motina pasikėlė į žygį ieškoti pagalbos savo sūnui. Tokio daktaro nerado nei Lietuvoje, nei Maskvoje. Odesoje vienas pasakė, kad už \$10,000 jis padarytų tokią operaciją.

Ir motina pasiryžo keliauti į Ameriką, uždirbti tų \$10,000, kad sūnus galėtų normaliai regėti.

Matuzas nusivedė Ovidijų pas savo daktarą, ir tas išklojo tiesą: dabar operacijos daryti negalima. Jis — jaunuolis, kūnas bręsta ir keičiasi. Pasikeis ir akys, tad reikia sulaukti kokių 21 metų amžiaus, kada jis bus subrendęs, tada daktaras padarys operaciją, ir jis galės normaliai regėti. Dabar jam prirašė kontaktinius specialius lęšius, specialius akininius, ir jis gali verstis. Jau stojosi prie anglų kalbos studijų.

Jo motina yra kilusi nuo Panevėžio. Aukštaitišku temperamentu ir nuoširdumu dėkoja visiems, kurie ją ir jos sūnų atvedė ir įstatė į šį išsigelbėjimo kelią. Ji pirmiausia padėjo "Darbininko" laikraščiu. Jis pirmas jai atnešė laimę, sujungęs su geriausiu jos globėju Kazimieru Matuzo. Ypatingai nuoširdžiai ir jautriai dėkoja Matuzui, pas kurį ji su sūnum turi pastogę ir gerą globą. Dabar sūnus mokosi ir dirba.

Dėkoja ir Lufthansa oro linijai, kuri ištiesė pagalbos ranką ir sūnų nemokamai atvežė iš Lietuvos į New Yorką. Šis geras darbas taip neliks be atgargos, jis pakels linijos prestižą ir įtvirtins tarp lietuvių linijos vardą.

Danutė ypač dėkinga daktarui, kuris apsiėmė globoti sūnų ir išvesti jį per visas operacijas. Tas daktaras — tai Thomas M. Spirandelo, M.D.D.C. Jo adresas: 101-05 Lefferts Blvd., Richmond Hill, NY 11418. (p.j.)

Bronxo rajonas prijungiamas prie Brooklyno-Queens telefono kodo — 718. Iki šiol Bronx buvo prie New Yorko miesto centro — Manhattano, prie 212 kodo. Besiplečiant telefono tinklui, pertvarkomi ir kodo numeriai. Dabar kas skambina į Bronxą, gali naudoti ir 212. Naujas kodas įsigalioja nuo gegužės 15 d. Anksčiau ir Brooklynas ir Queens naudojo 212 kodą, bet didėjantis telefonų abonentų skaičius priverstė sukurti naujus kodo numerius. Kai naudojamas kodo numeris, visada prieš jį reikia sukurti skaitlinę 1.

Skubiai reikalingas Imunglobulin organizmo atsparumui stiprinti. Reikia 50 gramų. Kreipiasi Lietuvos armijos kariškis. Jo adresas: Arturas Kanisaukas, Aukštakalnio 88-8, Utena 234910, Lithuania.

ŽIDINIO PRIŽIŪRĖTOJŲ PRANEŠIMAS

Pranešame visiems Židinio lankytojams ir bičiuliams, kad mes, Šidlauskai, Židinio prižiūrėtojų pareigas baigėme eiti kovo 31 d. Paliekame gerą tvarką Židinyje ir bute, kuriame gyvenome, o taip pat gėlynuose. Iš rudens esame pasodinę nemažai tulpių ir lelijų. Didesni remontai buvo ir lieka Židinio valdybos atsakomybėje.

Su geriausiais linkėjimais visiems.

Birutė ir Linas Šidlauskai

KUN. STAŠYS RAILA JUBILIATAS

60 metų kunigystės sukaktis bus minima

1993 m. balandžio 25 d., sekmadienį.

Padėkos mišios aukojamos 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 N. 5th Street, Brooklyn, NY 11211 Pagarbimo banketas tuoj po sumos Apreiškimo parapijos didžiojoje salėje. Minėjimą globoja kun. Vytautas Palubinskas, klebonas, ir Apreiškimo parapija.

Užsisakykite sau vietą bankete!

Rašykite:

Kun. Railos Jubiliejui Rengti Komitetas,

259 N. 5th St., Brooklyn, NY 11211.

Auka \$20.00.

Užsisakyti vietą iki balandžio 19 d.

KRJR Komitetas

TRANSPAK praneša:
VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto \$98.

22 svarai įvairaus maisto \$65.

22 svarai mėsos gaminių \$98.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai — tik \$35.

Visi gaminiai sudaryti iš užsieniškų produktų, išskyrus rūkytas dešras ir sūrį.

Pinigai pervedami doleriais.

Konteineriai išsiunčiami kas savaitę.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą.

Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per TRANSPAK.

Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO.

TRANSPAK, 2638 W. 69th ST.

Chicago, IL 60629, tel. 312 436-7772